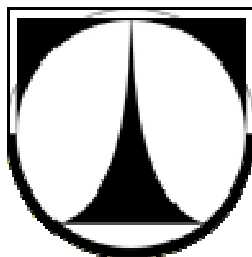

Technická univerzita v Liberci

Hospodářská fakulta

Studijní program: 6208 – Ekonomika a management

Studijní obor: Podniková ekonomika

Platební styk

Budování jednotného evropského platebního prostoru

SEPA

Payments infrastructure

Building Single European Payment Area (SEPA)

DP-PE-KFÚ-2008 01

DUŠAN ASTL

Vedoucí práce: Ing. Markéta Dubová, Ph.D.

Konzultant: PhDr. Filip Hájek, Ernst & Young

Počet stran: 75

Počet příloh: 0

Datum odevzdání: 9. května 2008

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

vložit ORIGINAL ZE ŠKOLY

Místopřísežné prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 - školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

Datum: 3. května 2008

Podpis:

Poděkování

Na tomto místě bych velice rád poděkoval vedoucí mé diplomové práce Ing. Markétě Dubové, Ph.D., z katedry financí a účetnictví za vstřícnost a odbornou pomoc při konzultacích k vypracování diplomové práce.

Mé další poděkování je věnováno PhDr. Filipu Hájkovi, za praktické připomínky a poskytnuté informace, bez nichž by tato práce nemohla vzniknout.

V neposlední řadě bych chtěl poděkovat svým rodičům a slečně Martině Dolákové za podporu po celou dobu mého studia.

Shrnutí

Cílem práce bylo popsat současnou situaci v oblasti mezinárodních platebních systémů v Evropě, vysvětlit podstatu projektu SEPA a pojednat o jeho dopadech na bankovní trh v České Republice.

Dle mého názoru je SEPA užitečným projektem, kterým se prohlubuje schopnost jednotlivých členských zemí shodnout se na jednotné funkční platformě, ovlivňující do budoucna celý bankovní trh. Velmi pozitivní dopad mohou očekávat občané členských zemí EU, kteří by díky SEPA měli získat zejména kvalitnější služby mezinárodního platebního styku, rychlejší vypořádávání transakcí, prováděných v EUR a v neposlední řadě možnost využívat bankovních služeb své banky v kterékoliv členské zemi EU za stejných cen a podmínek jako ve svém domovském státě.

SEPA bude však znamenat komplikace a to zejména pro bankovní subjekty, podnikající na trzích členských zemí EU, které doposud nepřijaly EUR. V těchto případech budou muset bankovní domy najít rychlé a efektivní způsoby, jak vyplnit výpadek v příjmech ze zahraničního platebního styku.

Klíčová slova: platební styk, platební systémy, SEPA, bankovníctví, regulace

Abstract

The aim of this thesis is to describe current situation within the EU's international payment infrastructure, clarify the very basics of the SEPA project and discuss the impact of such project on banking market within the Czech Republic.

In my opinion, SEPA is a usefull project, enlarging the ability of EU member countries to work on joint projects and platforms, influencing the future of banking segment. Very positive impact is expected within the consumer segment in EU contries, where some new services, such as faster EUR payment settlement or ability to use the same bank account EU-wide, are expected.

But SEPA could also cause some troubles, especially to the bank segment within the EU-member countries who still didn't accept Euro currency. In such case, the banks will have to try hard to actually find other sources, to replace their diminishing revenue streams from of international payments.

Key words: payments, payment systems, SEPA, banking, regulation

Seznam zkratek a symbolů

ABO	Automatizované Bankovní Operace
ACO	Athens Clearing Office v Řecku
BCG	Boston Consulting Group
BCPP	Burza Cenných Papírů Praha
BIC	Bank Identification Code
BI-COMP	Clearing system for interbank payments v Itálii
CEC	Center for Exchange and Clearing
CERTIS	Czech Express Real Time Interbank Gross Settlement Systém
CHS	Brussels Clearing House
CLS	Continuous Linked Settlement System
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČS	Česká spořitelna
ČSOB	Československá obchodní banka
CSS	Clearing and Settlement System (Nizozemí)
CZK	Koruna česká
DIAS	Interbanking System v řecku
EBA	Euro Banking Association
ECB	European Central Bank
EFMA	European Financial Management and Marketing Association
EMU	Evropská měnová unie
EPC	European Payment Council
ES	Evropské Společenství
ESCB	Evropský Systém Centrálních Bank
EU	European Union
EU12	Země s EURO
EUR	Euro
EURO1	Přeshraniční platební systém zpracovávající eurové platby velkých
FX	Foreign Exchange
IBAN	International Bank Account Number
IPCC	Irish Paper Clearing Company Limited
IRECC	Irish Retail Electronic Payments Clearing Company Limited (Irkso)
KČ	Česká koruna
LIPS-net	Luxembourg Interbank Payment System on a net basis (v Lucembursku)
PMJ	Banks Payment System ve Finsku
PNS	Paris Net Settlement
POPS	On-line Pikasiirot ja Sekit-järjestelmä

RM-SYSTÉM	Organizátor mimoburzovního trhu s CP
RPS	Retail Payment System v Německu
RTGS	Real time gross settlement
SBČS	Státní banka Československá
SCP	Středisko Cenných Papírů
SEPA	Single Euro Payment Area
SICOI	Interbank Clearing System (Portugalsko)
SIT	System Interbancaire de Telecompensation ve Francii
SKD	Systém krátkodobých dluhopisů
SNCE	National Electric Clearing System (ve Španělsku)
STEP 1	Systém spravovaný EBA Clearing Company
STEP 2	Systém nahrazující STEP 1
STP	Straight Through Processing
SWIFT	The Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication
TARGET	Trans-European Automated Real Time Gross Settlement Express Transfer
TARGET 2	Systém nahrazující TARGET
TKD	Předchozí název SKD
UDFS	User Detailed Functional Specifications
UNIVYC	Univerzální vypořádací centrum

Index

Místopřísežné prohlášení.....	1
Poděkování.....	2
Abstract.....	4
1 Úvod.....	9
2 Platební styk v ČR.....	12
2.1 Právní aspekty v oblasti platebního styku.....	12
2.2 Lokální platební systémy používané bankami v ČR.....	14
2.2.1 Vývoj platebního systému.....	14
2.2.2 Základní principy systému CERTIS.....	16
2.3 Ostatní systémy finančního trhu v ČR.....	19
2.3.1 Provozování systému krátkodobých dluhopisů (SKD).....	19
2.3.2 UNIVYC (Univerzální vypořádací centrum).....	19
2.3.3 RM-SYSTÉM.....	19
2.4 Platební styk se zahraničím.....	20
3 Platební systémy v EU.....	23
3.1 Infrastruktura – telekomunikační síť.....	23
3.1.1 SWIFT.....	24
3.2 Systémy plateb vysokých hodnot.....	25
3.2.1 TARGET.....	26
3.2.2 TARGET 2.....	28
3.2.3 EURO1.....	30
3.2.4 CLS.....	32
3.3 Retailové platební systémy.....	33
3.3.1 Lokální retailové platební systémy.....	33
3.3.2 STEP1.....	34
3.3.3 STEP2.....	35
4 SEPA.....	38
4.1 Vznik projektu SEPA.....	38
4.2 Zainteresované skupiny.....	38
4.2.1 Evropská komise.....	39
4.2.2 Evropská centrální banka.....	40
4.2.3 Evropský platební výbor (EPC).....	41
4.3 Právní rámec.....	42
4.4 Složky SEPA.....	44
4.5 Harmonogram.....	48
5 Vliv SEPA.....	50
5.1 Přehled stávajícího výzkumu.....	50
5.1.1 Accenture.....	50
5.1.2 Boston Consulting Group.....	52
5.1.3 McKinsey.....	53
5.1.4 European Financial Management and Marketing Association.....	54
5.1.5 I-flex solutions/Financial Insights.....	55
5.1.6 Eurogroup.....	56
5.1.7 World Payments Report 2006.....	56
5.1.8 Shrnutí.....	57
5.2 Metodologie.....	57
5.3 Vliv SEPA na zainteresované strany.....	58
5.3.1 Spotřebitelé.....	58
5.3.2 Obchodníci.....	59
5.3.3 Podniky.....	60
5.3.4 Banky.....	60
5.3.5 Poskytovatelé infrastruktury.....	63
5.4 Vliv SEPA na trh v ČR.....	63
5.4.1 Dopad zavedení SEPA na banku v ČR.....	65

6	Závěr	68
	Seznam použité literatury.....	70
	Seznam diagramů, grafů a tabulek	75

1 Úvod

Od vzniku Evropského hospodářského společenství v roce 1958 došlo při směřování k integrovanějšímu evropskému finančnímu trhu k několika událostem, z nichž nejvýznamnější bylo nepochybně zavedení jednotné měny eura v roce 1999 a následně i k nahrazení národních platidel v zemích eurozóny touto novou měnou v roce 2002.

Méně viditelné, možná zcela neviditelné, z pohledu obyvatel Evropské unie, avšak také velmi významné, bylo zavedení systému pro platby vysokých hodnot, neboli systému TARGET. Tento platební systém centrálních bank vznikl 1. ledna 1999 a vytvořil páteř finančního systému, který používá euro a stal se nástrojem pro provádění jednotné evropské měnové politiky.

Platební systémy, které stojí za společnou měnou euro, jsou ovšem velmi důležitým prvkem projektu společné měny a bez jejich úprav pro potřeby společného trhu nebude možné na euro pohlížet jako na plně zavedenou jednotnou měnu.

I přes zavedení eura v roce 1999 a vývoj systému TARGET, přetrvávají totiž v eurozóně rozdíly při zpracování elektronických plateb malých hodnot (tj. klientské platby). Od zavedení eura se počet a různorodost platebních nástrojů, norem a infrastruktur pro zpracování klientských plateb celkově příliš nezměnil. V takovém prostředí musejí tedy podniky, které provádějí značný počet přeshraničních plateb, vést v rámci správy platebního styku bankovní účty v několika zemích, v nichž podnikají a nemohou tedy plně využít výhod společné měny, tak jako například ve Spojených státech.

Tato fragmentace postihuje nejen přeshraniční, ale i vnitrostátní platební styk v eurech a brání inovaci, konkurenci a využití výnosů z rozsahu, které by společný systém pro celou eurozónu přinesl.

Těchto omezení si byli tvůrci projektu společné měny od počátku vědomi a přišli tedy počátkem tohoto tisíciletí s myšlenkou vytvoření Společného euro platebního prostoru (SEPA).

Definice projektu, tak jak je popsána v dokumentu EPC Roadmap, je: *„SEPA bude prostorem kde občané, firmy a ostatní ekonomičtí aktéři budou schopni posílat a přijímat platby v euro, uvnitř Evropy, nezávisle na tom zda se jedná o vnitrostátní nebo přeshraniční transfery, se stejnými základními podmínkami, právy a povinnostmi, nezávisle na jejich poloze.“*

Cílem projektu SEPA je tedy vytvořit integrovaný, konkurenceschopný a moderní trh služeb bezhotovostního platebního styku pro klientské platby v eurech, který bude v budoucnu plně automatizován a díky standardizaci plateb v eurozóně umožnit využití výhod projektu SEPA všem zákazníkům v celé Evropě.

Co se týče platebního styku obecně neexistuje v Evropě momentálně zajímavější téma než je SEPA a je pro to opravdu velmi dobrý důvod. Tento projekt, do kterého je zapojen takřka každý kdo s platebním stykem má co dočinění a jehož rozsah je v Evropě bezprecedentní, zcela změní tento segment trhu a bude mít rozsáhlé dopady na mnoho sektorů. Tento systém má, alespoň pokud se naplní předpoklady jeho tvůrců, umožnit provádět přeshraniční platby se stejnou jednoduchostí a stejnými náklady jako se momentálně děje lokálně ve více než dvou desítkách zemí. Ceny za jednotlivé transakce, které jsou momentálně velmi rozdílné po celém kontinentě, budou konvergovat k těm nejnižším cenám na kontinentu. Firmy, či jednotlivci budou moci pro provádění svých potřeb na celém kontinentě použít pouze jeden účet.

Co jiného by mohlo přinést takovouto revoluci a takovéto nové rozdělení karet na evropském trhu? A co jiného by mohlo přispět k dalšímu kroku k opravdové měnové unii?

Z tohoto důvodu vzniká tato diplomová práce. Její ambicí je popsat jak funguje trh plateb v České republice a Evropě a na jakých základech stojí. Popsat co se vlastně schovává za zkratkou SEPA a jak tyto čtyři písmenka ovlivní bankovní trh a spotřebitele v následujících letech.

2 Platební styk v ČR

2.1 Právní aspekty v oblasti platebního styku

Legislativa která upravuje platební styk je poměrně rozsáhlá a platební styk je regulován mnoha různými zákony a vyhláškami.

Platby mezi fyzickými a právnickými osobami v České republice jsou považovány za soukromoprávní vztah a jsou upraveny Občanským zákoníkem a Obchodním zákoníkem. Tyto kodexy též obsahují základní principy, na nichž jsou založeny smlouvy o vedení účtů.

V roce 1992 vydala Státní banka Československá Všeobecné obchodní podmínky (novelizované později již Českou národní bankou v letech 1994, 1997 a 1998). Všeobecné obchodní podmínky jsou svého druhu "gentlemen's agreement" s komerčními bankami a slouží jako vzor při tvorbě jejich vlastních obchodních podmínek pro vedení účtů a provádění platebního styku.

Placení šeky se řídí zákonem směnečným a šekovým z roku 1950, který vychází ze Ženevských úmluv, a dohodami bank. Používání cestovních šeků se řídí Obchodním zákoníkem.

Od 1. května 2002 platí harmonizační novela zákona o bankách z roku 1992, která činí tento zákon plně kompatibilním s legislativou EU. Oproti ustanovením platným před novelizací nejsou banky v České republice povinny provádět mezibankovní platební styk výlučně prostřednictvím systému CERTIS (zúčtovací systém ČNB).

1. ledna 2003 vstoupil v platnost zákon o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech (zákon o

platebním styku), který implementoval Směrnici Evropského parlamentu a Rady 97/5/ES ze dne 27. ledna 1997 o přeshraničních převodech, Směrnici Evropského parlamentu a Rady 98/26/ES ze dne 19. května 1998 o neodvolatelnosti zúčtování v platebních systémech a vypořádání obchodů s cennými papíry a Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2000/46/ES ze dne 18. září 2000 o zahajování a provozování činnosti a bankovním dohledu v oboru institucí elektronického peněžnictví.

Zákon o platebním styku se skládá ze tří základních částí. První část upravuje provádění převodů peněžních prostředků na území České republiky v české měně bez ohledu na výši částky a provádění přeshraničních převodů až do výše protihodnoty 50 000 eur. Druhá část upravuje vydávání a užívání elektronických platebních prostředků. Třetí část upravuje vznik a provozování platebních systémů v jakékoli měně a práva a povinnosti jejich účastníků. Tato část také upravuje některé povinnosti účastníků platebních systémů provozovaných podle právního řádu některého z členských států Evropské unie a dalších států tvořících Evropský hospodářský prostor.

Podmínky pro principy zúčtování v platebních systémech a náležitosti žádosti o licenci k provozování platebního systému jsou stanoveny vyhláškou ČNB, která vstoupila v platnost k 1. lednu 2003.

Způsob provádění platebního styku mezi bankami, zúčtování na účtech u bank a technické postupy bank při opravném zúčtování jsou stanoveny vyhláškou ČNB z roku 2004, která nahradila vyhlášku SBČS z roku 1992 o platebním styku a zúčtování mezi bankami. (Modrá kniha – platební styk v České republice, 2007¹)

---

¹ Plné znění zákonů a vyhlášek je k dispozici na http://www.cnb.cz/cz/platebni_styk/leg_ps.html

2.2 Lokální platební systémy používané bankami v ČR

2.2.1 Vývoj platebního systému

Základem pro platební styk v České republice se stal celostátní systém platebního styku, který připravila v polovině 70. let tehdejší Státní banka československá (SBČS). Tento systém přinesl významné nové prvky včetně jednotného číslování účtů a zrušení fyzického oběhu platebních dokladů. Slovní označení plateb bylo nahrazeno standardizovanými číselnými kódy označujícími typ a charakter platby.²

V důsledku změn politického systému došlo počátkem 90. let v bývalém Československu k velkému rozvoji bankovního trhu. Na tento vývoj zareagovala Centrální banka vytvořením nového systému pro platební styk.

V roce 1992 zahájil v rámci zúčtovacího centra SBČS provoz systém CERTIS (Czech Express Real Time Interbank Gross Settlement system) pro zprostředkování veškerých plateb mezi bankami v domácí měně. Po rozdělení federace toto zúčtovací centrum plně přejala nově vzniklá ČNB, vytvořená z české části federální SBČS, zatímco na Slovensku vytvořeno nové. Vznik a provozování systému CERTIS, stejně jako práva a povinnosti účastníků, jsou stanoveny zákonem o platebním styku.

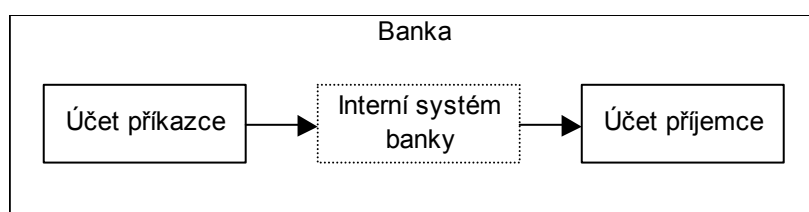
² Původní systém ABO (automatizované bankovní operace) byl připravován od šedesátých let, došlo však k mnohaletému zdržení a tak byl dokončen až v roce 1980, kdy byly automatizované bankovní operace převedy na centrální počítačový systém SBČS v Praze a Bratislavě. Tento systém měl vytvořen poměrně rigidní strukturu formátu účtů a bank. Po roce 1989 tak tento systém začal fungovat jako „brzda“ při vzniku nových bankovních domů, zejména v oblasti mezibankovního zúčtování, právě pro neschopnost přímého rozlišení nových peněžních ústavů v tehdy platné struktuře používaného bankovního spojení. Neexistovalo také žádné zúčtovací centrum, které by zajišťovalo vzájemné mezibankovní zúčtování bezhotovostních operací. (Petruželová, Schlossberger, 1997)

V současnosti zajišťují platební styk v České republice Česká národní banka, banky, spořitelní a úvěrní družstva a Česká pošta (prostřednictvím banky). Platební styk, probíhající mezi klienty téže banky, zajišťují banky samy prostřednictvím svých interních informačních systémů.

Fáze toku peněžních prostředků – odesílatel a příjemce mají účty stejné banky

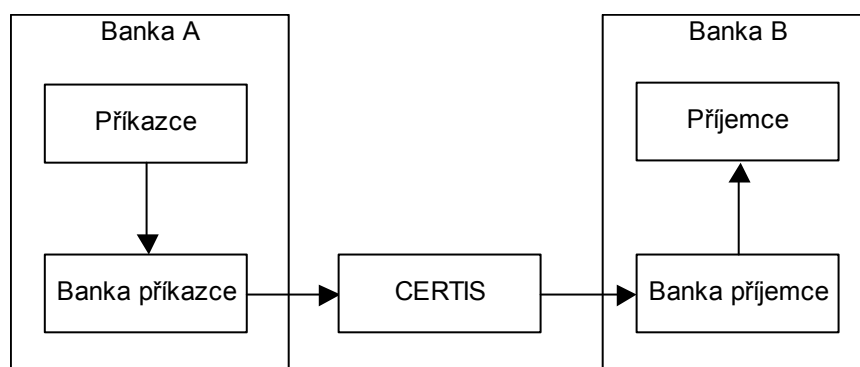
Diagram č. 1 : Interní převod v rámci jedné banky

Zdroj: vlastní nákres

Fáze toku peněžních prostředků – odesílatel a příjemce mají účty u různých bank v ČR.

Diagram č. 2: Přebod mezi účty u bank v České republice

Zdroj: vlastní nákres

V České republice dále existují tři nezávislé systémy vypořádání cenných papírů: Systém krátkodobých dluhopisů (SKD), Univerzální vypořádací centrum (UNIVYC) a RM-SYSTÉM. Hotovostní vypořádání všech mezibankovních transakcí je jak bylo řečeno prováděno v systému CERTIS.

System CERTIS, vlastněný a provozovaný ČNB je tedy jediným systémem mezibankovního platebního styku v České republice. CERTIS zpracovává mezibankovní platby pouze v českých korunách bez ohledu na částku i bez ohledu na to, zda tyto platby byly iniciovány přímo příkazem klienta bance nebo nepřímo jako výsledek karetních operací, případně operací na burze.

Každý účastník systému CERTIS je jednoznačně identifikován kódem banky, jež je povinnou součástí každé bankovní transakce. V rámci platebního styku se používají další číselné kódy (tzv. symboly plateb), které blíže specifikují platbu.

Pro potřeby zpracování a vypořádání plateb jsou vedeny u ČNB Nostro účty³. jednotlivých komerčních bank, označované jako evidenční účty bank. Každá z bank napojených na clearingové centrum ČNB si tak vede ve svém účetnictví svůj Nostro účet u ČNB, aby měla přehled o pohybech na příslušném Nostro účtu a po obdržení výpisů pro provádění kontrol.

2.2.2 Základní principy systému CERTIS

Provoz účetního dne začíná cca v 17.00 hod. předchozího pracovního dne (D-1) a končí v 16.00 hod. následujícího pracovního dne (D). Doba mezi 15.30 hod. a 16.00 hod. v den D je využita pro "dolad'ování" zůstatků na účtech mezibankovního platebního styku. K tomuto účelu mohou být získány prostředky na mezibankovním peněžním trhu.

..

Účastníci předávají do CERTIS v průběhu dne data v elektronické podobě podle závazných pravidel určených ČNB (stanoví náležitosti, formát a struktura položek v mezibankovním platebním styku v ČR). Data jsou předávána prostřednictvím komunikační sítě. CERTIS přijme platební příkaz v okamžiku, kdy kontrolní

---

³ Označení Nostro a Loro účty se používají pro označení účtů, které banky drží u ostatních bank, nebo pro účty vedené jiným bankám. Označení vychází z italských názvů nostro – náš a loro – váš.

programy ověří, že všechna data splňují kvalitativní požadavky. Poté je zahájeno vypořádání. V průběhu tohoto procesu se kontroluje, zda je na účtu banky plátce dostatek peněžních prostředků na krytí každé jednotlivé položky. V kladném případě je platba okamžitě vyrovnána; účet banky plátce je debetován a účet banky příjemce kreditován.

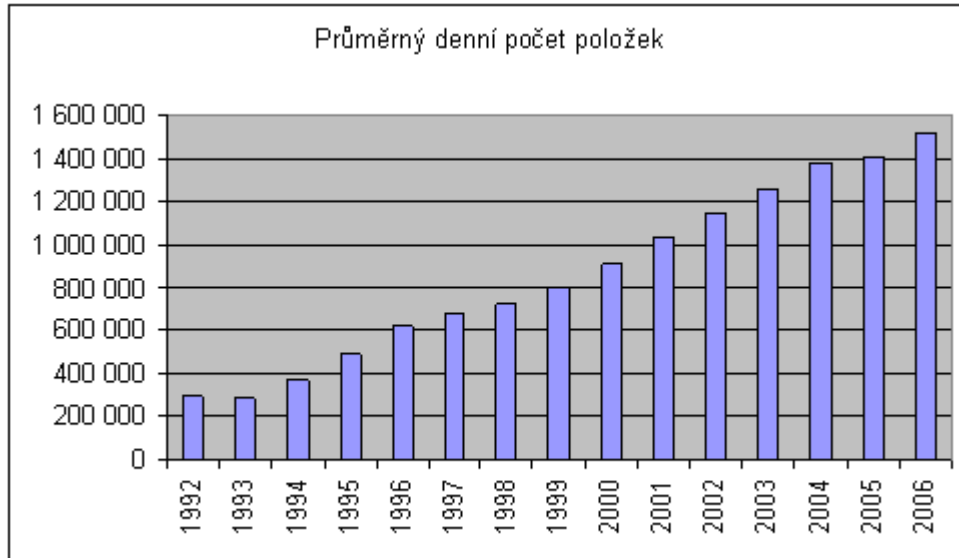
Vypořádání v penězích centrální banky probíhá na účtech mezibankovního platebního styku vedených v ČNB. Na účtech mezibankovního platebního styku není povoleno debetní saldo; ČNB poskytuje bankám, které jsou klienty, bezúročný vnitrodenní úvěr s cílem zajistit dostatečnou likviditu. ČNB také poskytuje bankám úvěr přes noc, ten je ovšem již úročen.

Propustnost systému je cca 1 500 000 transakcí za hodinu. Zpracované transakce jsou předávány účastníkům elektronickou formou prostřednictvím komunikační sítě.

Vzhledem k množství předávaných dat stanovuje ceny za jednotlivé transakce tak, aby účastníci předávali svá data co nejdříve, a aby v závěru účetního dne nedocházelo k zahlcení systému. Proto je současný poplatek za zpracování jedné položky stanovený účastníkům na začátku účetního dne velmi nízký (Kč 0,22). Naopak na konci účetního dne, kdy jsou předpokládány pouze mezibankovní transakce o značných finančních objemech, je cena za položku podstatně vyšší (až Kč 100).

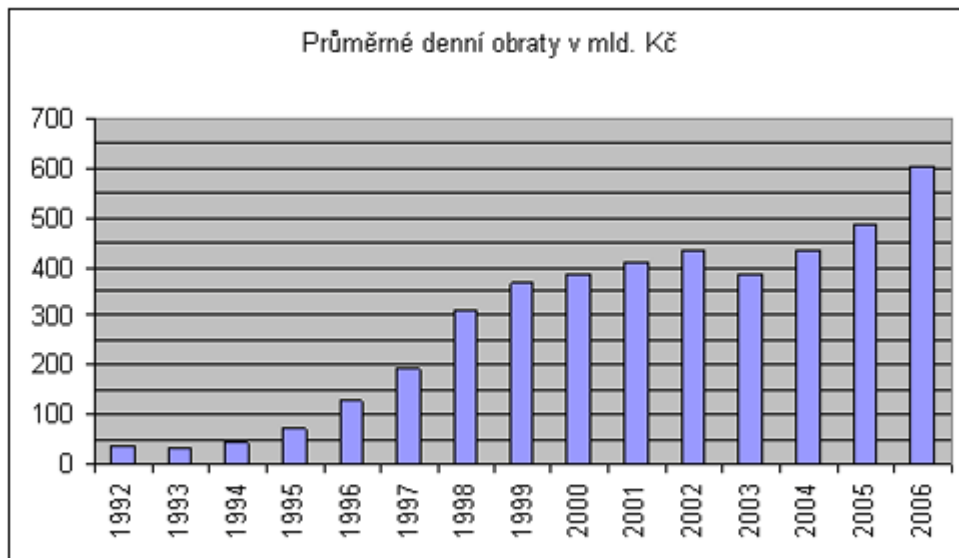
Od doby zahájení provozování systému CERTIS došlo k poměrně výraznému růstu jak počtu jednotlivých transakcí, tak i objemu peněz, jak dokumentují následující grafy. V roce 2006 tak zpracovalo zúčtovací centrum ČNB celkem 381,7 mil. položek v celkové hodnotě 151 537 mld. Kč (5 470,7 mld. EUR). Průměr činil 1,52 mil. položek denně. Průměrná denní hodnota položek činila 603,7 mld. Kč (21,8 mld. EUR). Maximální počet zpracovaných položek v jednom dni byl 4,949 mil. (Modrá kniha – platební styk v České republice, 2007)

Graf č. 1: Vývoj počtu transakcí v systému CERTIS

Zdroj: www.cnb.cz

Graf č. 2: Vývoj denních obrátů v systému CERTIS

Zdroj: www.cnb.cz

2.3 Ostatní systémy finančního trhu v ČR

V České republice dále existují tři nezávislé systémy vypořádání cenných papírů: Systém krátkodobých dluhopisů (SKD), Univerzální vypořádací centrum (UNIVYC) a RM-SYSTÉM. Jak již bylo řečeno hotovostní vypořádání všech mezibankovních transakcí je prováděno v systému CERTIS.

2.3.1 Provozování systému krátkodobých dluhopisů (SKD)

ČNB je ze zákona zodpovědná za správu a provozování SKD, který se využívá pro emisi, registraci a vypořádání zaknihovaných krátkodobých cenných papírů s pevným výnosem se splatností do 1 roku (většinou státní pokladniční poukázky a poukázky ČNB). SKD (dříve známý jako systém TKD) byl vytvořen jako vlastní systém ČNB a je v provozu od května 1995.

2.3.2 UNIVYC (Univerzální vypořádací centrum)

Vypořádací systém UNIVYC je dceřinou společností BCPP. Hlavním předmětem činnosti je vypořádání burzovních obchodů a mimoburzovních transakcí s cennými papíry a jinými investičními nástroji. UNIVYC poskytuje také další služby a produkty pro své účastníky - úschovu a správu listinných cenných papírů, registraci zahraničních cenných papírů, vypořádání primárních emisí cenných papírů, správu a řízení vkladů v Garančním fondu burzy, půjčování cenných papírů, apod. Většina účastníků vypořádacího systému UNIVYC je členem BCPP.

2.3.3 RM-SYSTÉM

RM-SYSTÉM je elektronický mimoburzovní trh a byl zřízen jako akciová společnost na základě ustanovení zákona o cenných papírech v době kupónové privatizace (1992 – 1995). V současné době vlastní 100% akcií české fyzické

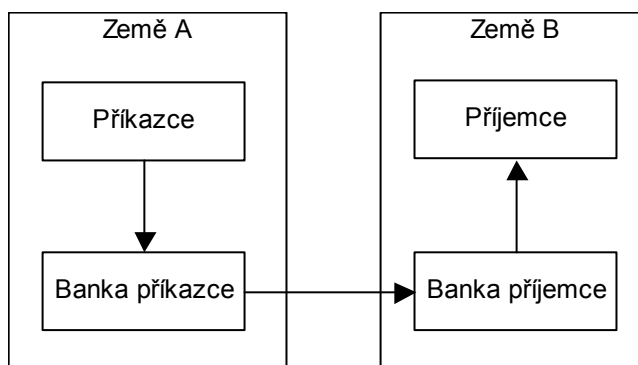
osoby. Dohled nad činností a operacemi RM-SYSTÉMU vykonává od 1. dubna 2006 ČNB. RM-SYSTÉM má též svá vlastní interní pravidla a předpisy známá jako "Pravidla obchodování". Na rozdíl od BCPP účast není založena na členství a jakýkoliv účastník trhu (drobní investoři, brokeři, investiční společnosti apod.) má přímý přístup do RM-SYSTÉMU.

2.4 Platební styk se zahraničím

Zahranichní platby zprostředkovávají banky mající oprávnění k zahraničnímu platebnímu styku, mezinárodně propojené společnosti platebních karet, Česká pošta a rovněž ČNB, která spravuje devizové rezervy. Zahraniční platební styk může být bankami prováděn následujícími způsoby:

- i.) přímo, pokud si banky vzájemně vedou Nostro účty se zahraničními bankami

Diagram č. 3: Převod mezi účty u bank ve dvou zemích

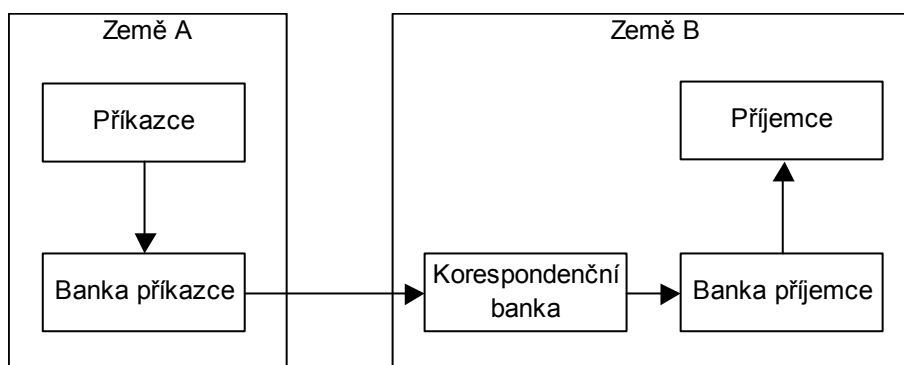
Zdroj: vlastní nákres

V tomto případě musí banka ze země A, držet Nostro účet u banky v zemi B a banka země A si tedy udržuje u druhé banky dostatek hotovosti na účtu k pokrytí platebního styku svých klientů. Tento systém přímého držení účtů je značně nákladný, neboť vyžaduje rozsáhlou síť zahraničních bank u kterých by

si banka ze země A držela otevřené Nostro účty. Mnohem častěji se těchto transakcí ještě účastní tzv. korespondenční banky.

ii.) prostřednictvím korespondenčních bank, u kterých mají Nostro účty

Diagram č. 4: Převod mezi účty u bank ve dvou zemích s použitím korespondenční banky

Zdroj: vlastní nákres

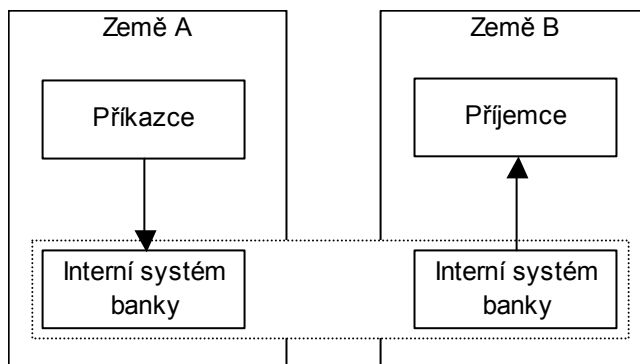
V tomto případě může být dané schéma mnohem komplikovanější, neboť banka příkazce nemusí sama mít účet u korespondenční banky v zahraničí, ale může platbu uskutečnit přes větší banku v České republice, která takovýto účet má. To samé může platit i v zemi B a tak platba od příkazce může projít poměrně velkým počtem bank než se připíše na účet příjemce. Lokální platby mezi bankami v dané zemi pak probíhají v lokální měně přes lokální zúčtovací středisko.

V České republice se jako korespondenční banka například z historických důvodů profilovala ČSOB, která ještě z dob socialismu držela Nostro účty u mnoha zahraničních bank a zároveň mnohé zahraniční banky držely své Nostro účty v ČSOB.⁴

⁴ V pozici korespondenční banky však nemusí stát jenom komeřční banky. Například v systému TARGET jsou korespondenčními bankami i centrální banky všech zúčastněných zemí a to pro měnu EUR a zároveň tyto centrální banky zajišťují propojení na lokální zúčtovací centrum (které většinou obhospodařují).

- iii.) prostřednictvím vlastní sítě (v případě působení jedné banky ve více zemích)

Diagram č. 5: Převod mezi účty jedné banky ve dvou zemích

Zdroj: vlastní nákres

3 Platební systémy v EU

Předmětem této kapitoly je představení platebních systémů používaných v Evropské unii. Nejprve ale představíme systém SWIFT, který slouží k předávání zpráv mezi jednotlivými finančními institucemi a tvoří tak infrastrukturu nutnou pro hladké fungování platebních systémů. Dále popíšeme jednotlivé systémy používané v Evropě.

3.1 Infrastruktura – telekomunikační síť

V současné době se k zasílání dat platebního styku mezi bankami a ostatními finančními institucemi hlavně v mezinárodním měřítku používá dálnopisu nebo mezinárodní telekomunikační síť SWIFT (jedná se o zkratku The Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication)

Předávání dat platebního styku dálnopisem využívají hlavně menší banky a finanční instituce, které zpracovávají velmi malé množství platebních operací, a napojení na swiftovou síť by pro ně bylo vzhledem k malému rozsahu využití příliš nákladné. Vedle toho existují celé oblasti, které dosud nejsou na swiftovou síť napojeny (např. některé země Středního a Dálného Východu) a kde se používá pouze dálnopisného přenosu. To samozřejmě nutí k využití dálnopisného spojení i banky, které jinak běžně používají mezinárodní telekomunikační síť SWIFT a které jsou nuceni tento způsob přenosu informací a dat použít tam, kde přijímající banka není dosažitelná jiným způsobem., případně na výslovnou žádost klienta, jenž si tento způsob spojení sjednal se svým obchodním partnerem. Používání dálnopisu k předávání dat platebního styku je cenově mnohem náročnější než použití mezinárodní telekomunikační sítě SWIFT a navíc je závislé na cenové politice národních telekomunikačních společností, které dálnopisné služby poskytují.

3.1.1 SWIFT

SWIFT je nezávislá družstevní společnost se sídlem v Belgii. Byla založena v roce 1973 velkými evropskými a severoamerickými bankami za účelem vývoje a provozu mezinárodní telekomunikační sítě pro potřeby bank a finančních institucí.

Tato síť spojuje účastnické banky a její hlavní výhodou je, že umožňuje účastníkům rychlý, spolehlivý a hlavně bezpečný přenos dat týkajících finančních transakcí na peněžních trzích, kapitálových trzích a obchodně finančních transakcí (např. dokumentárních plateb). Síť SWIFT ale neumožňuje samotný transfer peněz, funguje pouze jako technická infrastruktura pro přenos informací.

Systém začal fungovat v roce 1977 a počet připojených bank a finančních institucí se z počátečních 250 velmi rychle zvyšoval a v září 2007 bylo na systém připojeno 8242 finančních institucí ve 208 zemích světa a průměrný denní počet transakcí dosáhal počtu 13.5 milionu. Nutno podotknout, že největšího využití se mu dostává v Evropě, která uskutečňuje 65 % transakcí. [52]

Přínosy ze zavedení systému SWIFT a širokého zapojení bankovních a ostatních finančních subjektů v mezinárodním měřítku jsou nemalé. Znamenají efektivnější využití vložených finančních prostředků, snížení rizika při přenosu zpráv, zvýšení produktivity zpracování finančních informací díky automatizaci, snížení nákladů na přenos, nebo přímý přístup k finančním institucím na celém světě (Schlossberger, 2002).

Přestože SWIFT není výdělečnou organizací, své služby zpoplatňuje. Každý uživatel swiftové sítě za poskytované služby platí a výnos je určen na úhradu nákladů spojených s provozem a rozvojem swiftové sítě. Se stoupajícím počtem napojených zemí a uživatelů a s růstem počtu přenášených zpráv dochází současně ke snižování průměrné ceny za zprávu. Za posledních 10 let tak například cena za transakci klesla o 80 %. [52]

Největší předností této sítě je její široký mezinárodní rozsah. Další předností je její vysoká adaptabilita na potřeby bank a jejich platebních systémů. Systém SWIFT prochází neustálým vývojem, který se snaží reagovat na potřeby svých klientů a na technologické změny. Například v roce 2003 byl spuštěn systém SWIFTnet, který funguje na bázi IP protokolů.

Velkou výhodou této sítě je značná standartizovanost protokolů a takzvaných Swiftových zpráv. Ty mají přesně danou konstrukci a bankovní systémy tedy mohou automatizovat jejich posílání a zpracování.

Přenos dat prostřednictvím mezinárodní telekomunikační sítě SWIFT není limitován jejím použitím pouze pro mezinárodní spojení. Účastnické banky ji mohou využívat i v národním měřítku, a to dokonce i pro přenos dat interně, např. mezi pobočkami navzájem nebo mezi centrálou a pobočkami jedné a téže banky či finanční instituce. Použití přenosu dat prostřednictvím mezinárodní telekomunikační sítě SWIFT v národních clearingových systémech je běžnou praxí již v řadě zemí (např. Belgie, Francie, Irsko, Norsko, Švédsko).

3.2 Systémy plateb vysokých hodnot

Systémy pro platby vysokých hodnot jsou většinou využívány pro transakce mezi bankami. Mezi tyto transakce patří

- Mezibankovní operace na peněžních trzích,
- vypořádání obchodů s akciemi,
- vypořádání obchodů při FX transakcích.

Kromě těchto mezibankovních transakcí se přes tyto systémy procesují i některé velké transakce korporátních klientů.

Systémy pro platby vysokých hodnot většinou procesují relativně malé množství plateb, které jsou ovšem velmi vysoké hodnoty a mají velké nároky na včasné zpracování. Tyto systémy jsou tak nezbytné pro bezchybné a hladké fungování finančních systémů a jejich výpadek by mohl odstartovat nervozitu a finanční šoky a to jak na lokální, tak nadnárodní úrovni.

Mezi systémy pro platby vysokých hodnot v Euro které jsou momentálně používány v Evropě patří:

- TARGET, systém pro brutto vv reálném čase spravovaný ESCB;
- Euro System společnosti EBA Clearing Company (EURO 1);
- CLS, nepřetržitelně propojený vyrovnávací systém (Continuous Linked Settlement system) pro FX transakce
- francouzský Paris Net Settlement (PNS);
- finský Pankkien On-line Pikasiirrot ja Sekit-järjestelmä (POPS);

Následující podkapitoly nam přiblíží jednotlivé systémy.

3.2.1 TARGET

Úkolem Eurosystemu je podporovat hladké fungování platebního styku. Jeho hlavním nástrojem k plnění tohoto úkolu je dozorová funkce poskytování systémů k zajištění účinných a spolehlivých zúčtovacích a platebních mechanismů. Za tímto účelem vytvořil Eurosystem Transevropský automatizovaný zúčtovací systém expresních převodů fungující v reálném čase, známý jako TARGET, pro platby vysokých hodnot v eurech.⁵

---

⁵ SCHLOSSBERGER, O., HOZÁK, L. A KOL. *Platební styk*. 2.vydání. Praha: Bankovní institut, 2002. ISBN 80-7256-036-X

TARGET (Trans European Automated Real Time Gross Settlement Express Transfer System) je provozovaný Evropským systémem centrálních bank, který propojuje 15 národních clearingových systémů bank členských zemí EU s platebním systémem Evropské centrální banky (ECB). Funguje jako brutto vypořádací systém v reálném čase (RTGS zpracování a vypořádání každé operace se provádí kontinuálně v reálném čase), přičemž zúčtovací bankou je ECB. Jedná se o velmi spolehlivý, rychlý a především velkokapacitní přeshraniční systém.

Na systém TARGET se mohou napojit i jiné banky, jež nejsou integrované v EMU (Evropská Měnová Unie). Členské státy EU, které zatím euro nezavedly, mají možnost se k systému TARGET připojit, není to však pro ně povinnost. Systém zajišťuje okamžité zpracování, vypořádání v penězích centrálních bank a bezprostřední neodvolatelnost transakce. TARGET funguje od počátku Hospodářské a měnové unie, tedy od ledna 1999. V rámci TARGET budou mít centrální banky nových členských zemí stejná práva a povinnosti jako centrální banky zemí EU.

Target byl vytvořen pro zajištění tří základních cílů:

- poskytovat bezpečný a spolehlivý platební systém pro zúčtování přeshraničních plateb v eurech na bázi brutto vypořádání v reálném čase
- zvýšit efektivitu zúčtování přeshraničních plateb v rámci zemí EU
- sloužit pro potřeby monetární politiky ECB a národních bank euro oblasti“

[45]

TARGET je k dispozici pro všechny bezhotovostní platby v eurech mezi bankami připojenými k tomuto systému, bez jakéhokoliv horního nebo spodního limitu hodnoty. Tyto převody se mohou uskutečňovat jak mezi bankami v jednom

členském státě (vnitrostátní platby), tak mezi bankami v různých členských státech (mezistátní platby).⁶

TARGET začal fungovat v roce 1999 a v uplynulých letech byl postupně vylepšován a momentálně se již pracuje na migraci do systému druhé generace, TARGET2. Současný systém TARGET je „systém systémů“ vytvořený z národních platebních styků 15 zemí, které byly členy EU v době spuštění systému TARGET. V roce 2004 TARGET dále přispěl ke sjednocení peněžního trhu s eurem a i nadále hrál nadále významnou roli při hladkém provádění jednotné měnové politiky. Hladké fungování systému je nezbytné pro zajištění ochrany proti širokému spektru ohrožení. Eurosystem zavedl nouzová opatření, aby se zajistilo, že tyto platby budou zpracovány řádně i v případě selhání systému TARGET. V roce 2006 provedly centrální banky (často za účasti komerčních bank) řadu dalších zkoušek, které dokázaly účinnost nouzových opatření systému TARGET. Potvrdily, že Eurosystem dokáže zajistit, aby platební styk a finanční trhy v krizových situacích i nadále fungovaly bez problémů.

3.2.2 TARGET 2

TARGET 2 by měl představovat zcela integrovaný jednotný systém a podporovat dobře fungující a efektivní platební mechanismy v euru a zároveň by měl být připraven na rychlou adaptaci na budoucí vývoj, např. na rozšíření ESCB (Evropský Systém Centrálních Bank). Služby v systému TARGET 2 by měly být více harmonizované. Bude definován určitý okruh jádrových služeb a pro tyto služby bude existovat jednotný ceník pro domácí a přeshraniční platby. Ceny bude stanovovat ECB na principu – „stejná služba, stejná cena“. Struktura cen bude stupňována vzhledem k množství plateb, které uživatel provede, nebo vzhledem k načasování platby.

---

⁶ Výroční zpráva 2006. [on-line]. Frankfurt am Main, Germany. [cit. 2008-03-27]. Dostupné z: <<http://www.ecb.int/pub/pdf/annrep/ar2006cs.pdf>>

Centrální banky nových členských zemí (včetně České republiky) budou mít stejná práva a povinnosti jako centrální banky zemí EU, které se dosud nepřipojily k eurozóně. Centrálním bankám nových členských zemí, které nebudou provozovat vlastní eurový clearingový systém, bude nabídnuto přechodné řešení do doby, než bude vytvořen integrovaný jednotný systém.⁷

V prosinci 2004 Rada guvernérů Evropské centrální banky přijala společnou nabídku Banca d'Italia, Deutsche Bundesbank a Banque de France vytvořit jednotnou sdílenou platformu pro systém TARGET2, realizovat její vývoj a provozovat ji pro eurosystém.

Součástí hlavních přípravných prací provedených v roce 2004 pro systém TARGET 2 byl vývoj funkčních specifikací. Tyto práce byly realizovány v úzké spolupráci s uživateli TARGET. Obecné funkční specifikace (General Functional Specifications, GFS) pro TARGET 2, které byly schváleny Radou guvernérů Evropské centrální banky v červenci 2004, popisují na obecné úrovni rysy a funkce tohoto systému. TARGET 2 nabídne komplexní funkce řízení likvidity, které umožní úvěrovým institucím lépe kontrolovat likviditu v eurech.

Například účastník systému, který využívá různé platební systémy a systémy vypořádání cenných papírů realizující vypořádání z peněžních prostředků centrální banky, bude mít možnost vypořádat veškeré takové pozice z jednotného účtu RTGS v systému TARGET 2.

Systém TARGET 2 bude založený na moderním konceptu kontinuity podnikání, který mu umožní se vyrovnat se situacemi rozsáhlejších regionálních havárií či katastrof. Na základě obecných funkčních specifikací připravuje Eurosystem uživatelské podrobné funkční specifikace (User Detailed Functional Specifications, UDFS), které popisují charakteristiky a funkce systému TARGET

---

⁷ PANTŮČKOVÁ, Jitka. *Platební styk v Evropské Unii* [online]. BANKOVNICTVI.IHNED.CZ, 2003. [cit. 2007-03-27]. Dostupné z: <http://bankovnictvi.ihned.cz/3-13502430-m%ECnami-900000_d-92>

2 na úrovni podrobností, jež jsou potřebné pro zahájení technického vývoje a zavádění systému. Eurosystem vyvíjí také systém tvorby cen základních služeb systému TARGET 2, který odstraní současné rozdíly v tvorbě cen mezi domácími a přeshraničními transakcemi. Dalším důležitým zřetelem při rozhodování o konkrétní podobě přechodu na nový systém bude snaha minimalizovat potenciální problémy spojené s přechodem a náklady pro centrální banky a uživatele systému TARGET.

19. listopadu 2007 byl spuštěn systém TARGET 2 a byla také potvrzena data dvou následujících vln přechodu, po kterých všechny centrální banky a uživatelé systému TARGET budou již používat systém TARGET 2 (18. února a 19. května 2008). Pokud jde o účast, TARGET2 umožňuje „klasickou“ volbu přímé a nepřímé účasti. Všechny banky napojené na stávající TARGET1 dokončí migraci do TARGET 2 do 19.5. 2008. ČNB a v ČR působící banky se tedy budou napojovat již přímo na nový TARGET 2. V současné době je pro ČNB velkou výzvou zavedení eura, přechod všech platebních systémů na euro a plné napojení do systému TARGET2. Z důvodu realizace měnové politiky bude účast ČNB v systému TARGET ode dne zavedení eura povinná. Po zavedení eura mohou být účty mezibankovního platebního styku vedeny buď v systému TARGET nebo v systému CERTIS. Příprava přechodu ČR na euro bude pravděpodobně probíhat paralelně s budováním tzv. SEPA (Single Euro Payment Area). Je však nutné si uvědomit, že ČR bude již před zavedením eura muset provádět eurový platební styk kompatibilní s požadavky SEPA.⁸

3.2.3 EURO1

EURO1 je přeshraniční platební systém zpracovávající eurové platby velkých objemů v rámci jednoho dne, který je provozován Euro Banking Association

---

⁸ Aktualizace úkolů ČNB v souvislosti se zavedením EURA. [online]. ČNB, 2007. [cit. 2007-03-27]. Dostupné z:

<www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/euro/download/euro_071012.pdf>.

Clearing Company (EBA) a je největší soukromý platební systém pro převody v eurech provozovaný v eurozóně. Jedná se o čistý platební systém, což znamená, že na konci každého dne probíhá započtení všech platebních příkazů nashromážděných za daný den. Výsledné čisté platby se na konci daného dne vypořádají členskými bankami prostřednictvím systému TARGET (systém je jako jediný on-line nepojený na TARGET).

Do systému je nyní zapojeno 74 bank z dvaceti zemí (15 zemí EU a evropské pobočky australských, japonských, norských, švýcarských a amerických bank) a má 35 přidružených členů.

EBA uplatňuje přísná kritéria vstupu:

- Vlastní prostředky ve výši nejméně 1,25 mld. EUR.
- Krátkodobý úvěrový rating.
- Přímý přístup k některému EU RTGS systému přímo napojenému na TARGET

Systém EURO1 byl vytvořen a zahájen v roce 1998 v rámci EBA za účelem poskytování efektivní, bezpečné a cenově přístupné infrastruktury určené pro významné platby v novém prostoru jednotné měny. Systém EURO1 je založen na moderní komunikační struktuře a operačních zařízeních dodávaných SWIFTem.

Systém funguje v souladu s 10 základními principy systémů systematicky významných plateb. Právní struktura systému je současně uznávána právními řády 10 nových zemí EU. Díky těmto vlastnostem, umožňuje EURO1 svým účastníkům odesílat a přijímat zprávy a informace o platbách v právním prostředí, které odpovídá požadavkům bank co se efektivity a bezpečnosti týče. Dále potom EURO1 pomáhá bankám ušetřit na nákladech, neboť vyžaduje minimální likviditu. Aby byly uspokojeny rozličné potřeby Evropských bank, EBA CLEARING vyvinulo další uživatelské profily pro systém

EURO1, na způsob pod-účastnictví a Pre-fund účastnictví. Pre-fund účastnictví bylo představeno jako možnost pro další banky vyrovnat své závazky. Statut pod-účastnictví dovoluje bankám v systému EURO1 zapojit jejich EEA European Economic Area (Island, Norsko, Švýcarsko a Lichtenštejnsko) pobočky přímo do systému. Umožňuje těmto pobočkám fungovat v systému nezávisle, avšak stále v pozici jednotné likvidity celé skupiny. Z tohoto důvodu byl vytvořen „virtuální účet“ v systému EURO1, určený pro platby celé skupiny v rámci SEPA, ať již mezinárodně nebo vnitrostátně. EEA pobočky mohou být zároveň uvedeny jako vedlejší adresy. V současnosti EURO1 zahrnuje 59 pod-účastníků a 20 Pre-fund účastníků. Tvorba současného systému flexibilního vyrovnávání umožňuje bankám financovat větší debetní kapacity a tím pádem i snadněji přebírat očekávané platby.

3.2.4 CLS

Systém CLS (Continuous Linked Settlement System) poskytuje zúčtovací služby pro obchody s devizovými hodnotami v 15 hlavních světových měnách. Tento systém, provozovaný CLS Bank, eliminuje do značné míry riziko devizového vypořádání tím, že vypořádává obchod v obou měnách zároveň, tj. platba proti platbě, a pouze tehdy, když jsou k dispozici dostatečné finanční prostředky. Trvalá bezpečnost a efektivita CLS je pro Eurosystem velmi důležitá, protože systém CLS je z hlediska hodnoty největší platební systém mimo eurozónu, který vypořádává transakce v euru. V rámci kolektivního dozoru nad zúčtováním devizových transakcí pod vedením Federálního rezervního systému je ECB hlavním orgánem dozoru nad vypořádáním transakcí v eurech. V prosinci 2006 systém CLS zpracovával v průměru 290 000 devizových obchodů denně. Podílem na všech transakcích vypořádaných v CLS je euro i nadále druhou nejdůležitější vypořádací měnou (po americkém dolaru s 46% podílem). Průměrná denní hodnota obchodů CLS vypořádaných v EUR činí 489 mld. EUR. V současné době

systém pracuje s následujícími měnami: EUR, GBP, USD, CHF, CND, YPN a AUD. Systém má 49 členů.[16]

3.3 Retailové platební systémy

Jak již bylo zmíněno při popisu platebních systému v České republice existuje takřka v každé zemi platební systém, který dříve zajišťoval platby v lokální měně a v zemích které přijaly společnou měnu Euro momentálně většinou zajišťují Euro transakce v dané zemi. Dále se v Evropské unii pod záštitou ECB vytvořil evropský platební systém STEP, který se dále vyvíjí do systému STEP2. Tento systém je infrastrukturním základem projektu SEPA a jeho nutným předpokladem.

3.3.1 Lokální retailové platební systémy

Největší retailové platební systémy v Euro zóně jsou tyto:

- CEC (Centre for Exchange and Clearing) v Belgii
- CHS (Brussels Clearing House)
- PMJ (Banks Payment System) ve Finsku
- SIT (Systeme Interbancaire de Telecompensation) ve Francii
- RPS (Retail Payment System) v Německu
- ACO (Athens Clearing Office) v Řecku
- DIAS (Interbanking System) v Řecku
- IRECC (Irish Retail Electronic Payments Clearing Company Limited) v Irsku
- IPCC (Irish Paper Clearing Company Limited)
- BI-COMP (Clearing system for interbank payments) v Itálii
- LIPS-Net (Luxembourg Interbank Payment System on a net basis) v Lucembursku
- CSS (Clearing and Settlement System) v Nizozemí

- SICOI (Interbank Clearing System) v Portugalsku
- SNCE (National Electronic Clearing System) ve Španělsku
- STEP 2 systém zpravovaný EBA Clearing Company

3.3.2 STEP1

STEP 1 je přeshraniční retailový platební systém, který byl vyvinut v rámci EBA. Jeho hlavním cílem je zkrácení doby úhrady, podpora používání bankovních standardů a rozvoj evropských obchodních zvyklostí v oblasti přeshraničních retailových převodů. Tento systém má v současné době více než 200 účastníků.

STEP1 je především platební systém pro úsporné komerční transakce a je určen ke zpracovávání jednotlivých mezinárodních plateb v eurech. Tento systém umožňuje bankám operovat v Evropské Unii a provozovat komerční transakce s ostatními účastníky STEP1 (v současné době jich je 112) stejně jako v rámci všech bank celého systému EURO1. STEP1 průměrně provede 24 000 transakcí denně v celkové hodnotě převyšující 800 milionů euro.

Platební systém STEP1 byl spuštěn v listopadu 2000 za účelem podpořit banky v době, kdy právní předpisy EU týkající se doby a výše poplatků za mezinárodní platby teprve začínaly být účinné. STEP1 poskytl rychlé řešení pro zpracování mezinárodních plateb v euru a to za spolehlivou cenu a úroveň služeb. Byl zaměřen na pomoc bankám, aby se lépe vypořádaly s právními předpisy a stále rostoucími potřebami zákazníků.

Díky realizaci STEP1 otevřela EBA CLEARING přístup do EURO1 bankám, které zatím neodpovídaly přísným vstupním požadavkům systému EURO1. Díky STEP1 bylo většímu počtu bank umožněno zpracovávat své mezinárodní obchodní platby prostřednictvím účinného a širokého pan-evropského platebního systému.

Možnost vstupu do STEP1 je otevřena všem bankám působícím v Evropské Unii a zároveň nevyžaduje žádné minimální kreditní ohodnocení ani finanční minimum. Účastníkům STEP1 je umožněno plně využívat program systému EURO1 a jsou přímo propojeni se všemi ostatními účastníky systému EURO1 a STEP1. Každý účastník STEP1 se vypořádává s bankou v systému EURO1 dle vlastního výběru. Tato vypořádací banka poskytuje účastníkům STEP1 likviditu potřebnou k účasti v systému. STEP1 využívá výhod technické a právní infrastruktury systému EURO1 a vyhovuje novodobým průmyslovým standardům a obchodním zvyklostem.

Přiměřená opatření, která jsou vyžadována ke vstupu do STEP1 a celková jednoduchost fungování v systému napomáhají účastníkům k udržení nízkých nákladů. Mimo to, účast v STEP1 je snadným a nenákladným způsobem jak získat přístup do STEP2 Pan-evropského ACH (Automated Clearing House).

3.3.3 STEP2

STEP2 je Pan-European Automated Clearing House (PE-ACH) určený pro objemné platby v eurech. STEP2 je založen na nejnovější technologii a teší se nejvyšší úrovni pružnosti srovnatelné se systémy RTGS. Poprvé byl tento program použit v roce 2003 za účelem zpracovávání CREDEURO. CREDEURO zahrnuje 108 přímých účastníků, dále je v něm registrováno více než 1 630 nepřímých účastníků, čímž propojuje tisíce institucí napříč všemi 27 zeměmi EU a EEA.

Prováděním nízkonákladových mezinárodních kreditních převodů se STEP2 stal životně důležitým pro evropské bankovníctví, rovněž díky svému progresivnímu přístupu k SEPA. V rámci příprav na SEPA (jednotná oblast pro platby v eurech) byl program podruhé použit v listopadu 2006 sedmi italskými bankami, ve funkci pilotních bank a jeho existující vlastnosti a funkce byly vylepšeny pomocí STEP2 Domestic Service, což se stalo základem pro budoucí program SEPA. Tato služba

byla vytvořena jednak tak, aby vyhověla SEPA, stejně jako domácím převodům a zároveň aby usnadnila zemím přechod do SEPA.

Během roku 2007 byly do programu STEP2 implementovány nové programy pro SEPA, které byly testovány v druhé polovině 2007. Program STEP2 SEPA Credit Transfer (SCT) byl započat spolu se SEPA Credit Transfer schůzky dne 28. ledna 2008 zatímco program STEP2 SEPA Direct Debit (SDD) je připraven k použití a může být spuštěn jakmile jedna nebo více zemí v Evropě implementují nařízení týkajících se platebních služeb a začnou využívat STEP2 pro své přímé debetní transakce. Předtím, než byl v lednu roku 2008 vytvořen program SEPA Credit Transfer (SCT), více než 100 institucí participovalo v testovacím programu EBA CLEARING za účelem přípravy provozu SEPA a následné přímé účasti v STEP2.

Program SCT umožňuje Evropským bankám posílat jejich SEPA platby k jednotnému zpracování, neboť od 28. ledna 2008 je po bankách povinně vyžadováno, aby svým klientům nabízely nástroje SEPA. Široce otevřený PE-ACH poskytuje plné výhody SEPA skrze účinný, integrovaný a flexibilní program, který je k dispozici v rámci celého evropského bankovníctví. Program SCT nyní čítá 104 přímých účastníků a téměř 4 000 nepřímých. STEP2 je vysoce automatizovaný, snadný k použití a je založen na obecně přijatých průmyslových standardech a nejnovějších technologiích. STEP2 přijímá a odesílá velká množství plateb, což přispívá k celkové efektivitě a malé nákladnosti celého systému.

Zpracování pomocí STEP2 zahrnuje schvalování platebních instrukcí, jejich směrování do bank příjemců a rovněž automatické vyrovnávání v rámci EURO1 a STEP1. Vezmeme-li v potaz rozdílné potřeby bank a jejich plateb, STEP2 jim umožňuje přímou či nepřímou účast. Nepřímí účastníci jsou zapojeni do systému pomocí přímých účastníků, se kterými uzavřeli dvoustrannou smlouvu. Jelikož vyrovnávání systému STEP2 probíhá v rámci EURO1 a STEP1, jakýkoliv

účastník nebo pod-účastník v EURO1 nebo STEP1 může být přímým účastníkem ve STEP2.

4 SEPA

4.1 Vznik projektu SEPA

V roce 2000 schválila Evropská rada Lisabonskou agendu, která si klade za cíl vytvořit z Evropské unie nejkonkurenceschopnější ekonomiku na světě. V této souvislosti Evropská rada kladla důraz na důležitost jednotného trhu plateb. V roce 2002, v reakci na tuto výzvu, evropské banky oznámily založení EPC a rozhodly se skrz něj podporovat a zajistit vznik Jednotného eurového platebního prostoru. EPC se tímpádem stal hnacím motorem celého projektu, nicméně je jenom jednou z mnoha organizací a insitucí, které se projektem SEPA zajímají a ovlivňují jej.

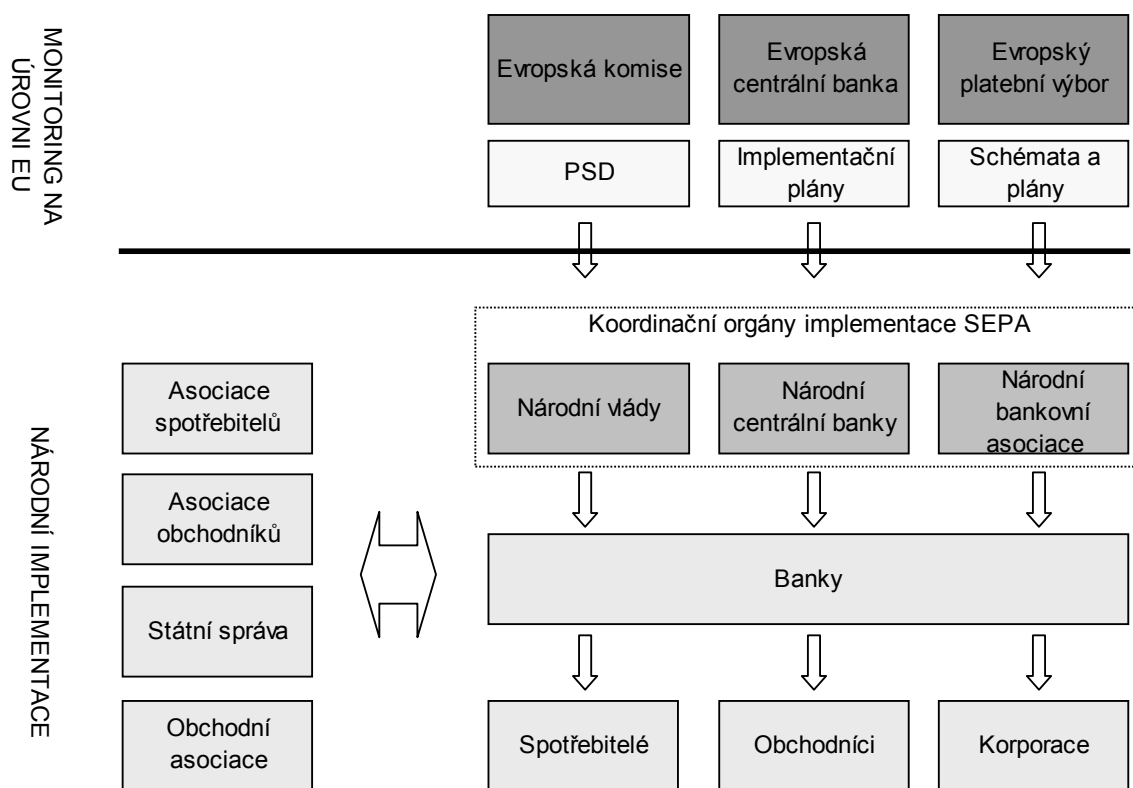
4.2 Zainteresované skupiny

Pro dobrou představu komplexity organizační struktury tohoto projektu a interakcí mezi jednotlivými zainteresovanými stranami pomůže následující schéma.

Hlavními garanty a tvůrci projektu SEPA jsou panevropské instituce: Evropská komise, Evropská centrální banka a Evropský platební výbor (EPC) a to z pozice legislativy, respective regulátora a samoregulační entity. Na lokální úrovni jejich práci odvádí národní vlády, centrální banky a bankovní asociace. Banky jakožto hlavní ovlivněné subjekty implementují obdržené specifikace ve spolupráci s místními asociacemi a státní správou. Spotřebitelé, obchodníci a korporace jsou pak ovlivněny přes své banky v závislosti na produktech, které jejich banky nabízí. [42]

Diagram č. 6: Organizační schéma projektu SEPA

Zdroj: http://www.europeanpaymentscouncil.eu/content.cfm?page=sepa_players

Pro detailnější popis panevropských institucí slouží následující podkapitoly.

4.2.1 Evropská komise

Evropská komise je orgánem iniciativním, výkonným a kontrolním a jako jediná je oprávněna předkládat legislativní návrhy Radě Evropské Unie. Jedná se o politicky nezávislý orgán, který má za úkol chránit a podporovat základní potřeby a zájmy Evropské unie a je zároveň hlavním hnacím motorem evropské integrace. Jako hlavní politický motor projektu SEPA je zejména zodpovědná za přípravu legislativních základů pro projekt SEPA, zejména za přípravu a schválení PSD Evropským parlamentem a Evropskou radou.

Dále je zodpovědná za předkládání harmonizačních pravidel a norem, které nahrazují lokální normy a umožňuje tak snadnější implementaci panevropského řešení. (<http://ec.europa.eu>)

Ačkoliv to není příliš patrné, právě EPC stojí a stála za projektem SEPA a byla důvodem pro jeho iniciaci. Nepřímo totiž evropští legislativci naznačovali, že pokud banky nezačnou „dobrovolně“ s přípravou a implementací tohoto projektu, vytvoří tento projekt sama a to čistě legislativní cestou.

4.2.2 Evropská centrální banka

Evropská centrální banka je centrální bankou pro země, které mají EURO. Hlavním úkolem ECB je udržování kupní síly eura a tedy cenové stability v euro-prostoru. Euro-prostor zahrnuje 13 zemí Evropské unie, které od roku 1999 zavedli Euro.

ECB a Eurosystem (Eurosystem se skládá z Evropské centrální banky a jednotlivých národních centrálních bank zemí, které zavedli euro) vykonává podobné role jako během implementace jednotné měny. Eurosystem vytvořil velké množství cílů projektu a obecných požadavků na SEPA.

Mezi jeho další role patří monitorování postupu a pokroku EPC při tvorbě a specifikaci SEPA, komunikace s ostatními zainteresovanými stranami a asociacemi se důrazem na prosazování standardů v Evropě a v neposlední řadě za včasné dodání a zprovoznění systému TARGET2, který je nepostradatelnou součástí projektu SEPA a jedním z jeho stavebních kamenů, neboť skrz něj bude probíhat většina zúčtovacích obchodů SEPA plateb. [42]

4.2.3 Evropský platební výbor (EPC)

Evropský platební výbor (European Payment Council) je rozhodovací a koordinační orgán evropského bankovníctví v oblasti platebního styku, jehož účelem je vytvoření SEPA. Výbor vznikl z iniciativy evropských bankovních sdružení EACB (European Association of Cooperative Banks), ESBG (European Savings Banks Group), FBE (European Banking Federation), EBA (Euro Banking Association) a 42 evropských bank v červnu 2002 v reakci na existenci společné měny euro a vydání nařízení 2560/2001/ES o přeshraničních platbách v euro.

Jde tedy o samoregulační entitu – tj. iniciativu samotného bankovního sektoru, který si sám stanovuje definice jednotných standardizovaných celoevropských platebních postupů, procedur, technických řešení a business modelů – tj. zejména praktické a technické stránky projektu. Tento krok kladně ocenili jak regulátor (tj. ECB), tak legislativa (orgány EU).

Oficiálně je cílem Evropského platebního výboru vytvoření takových systémových řešení, která umožní občanům eurozóny a výhledově celé „Evropy“ (tu EPC chápe jako EU plus Island, Norsko, Lichtenštejnsko a Švýcarsko) provádět základní transakce platebního styku ve společné měně „s jedním účtem a jednou platební kartou v kterékoli zemi za stejných poplatkových a termínových podmínek jako v zemi domovské.

Záměr realizace SEPA byl specifikován v Bílé knize: „Eurozóna – naše jednotná platební oblast“ a v Chartě EPC v roce 2002 touto deklarací:

„My, evropské banky a evropské asociace sektoru poskytování úvěrů:

- sdílíme společnou vizi, že platby v eurozóně jsou domácí platby,
- spojujeme síly k implementaci této vize ve prospěch evropských spotřebitelů, průmyslu a bank, a tudíž
- zahajujeme naši Jednotnou platební oblast. “ [8]

4.3 Právní rámec

První kroky k ustavení Prostoru jednotných plateb v EU podnikly evropské klíčové orgány v roce 1997, kdy byla schválena směrnice 97/5/ES a doporučení 97/489/ES. Většího pokroku bylo dosaženo až v roce 2001 po schválení nařízení 2560/2001/ES.

Směrnice 97/5/ES o přeshraničních převodech (postihuje přeshraniční převody finančních prostředků do částky 50 tisíc euro denominovaných v euro nebo v měnách členských států) měla za cíl zavedení informačních a kvalitativních požadavků pro přeshraniční platební styk tak, aby bylo dosaženo převodu finančních prostředků z jedné členské země EU do druhé rychle, spolehlivě a za přijatelných nákladů. Za nejdůležitější lze označit vymezení informací, které banky musí svým klientům poskytovat. Před provedením přeshraničního převodu to jsou například doba převodu finančních prostředků od příkazce k příjemci, způsob výpočtu cen (poplatků) za zprostředkování převodu či eventuelně použitý referenční směnný kurz. Po uskutečnění převodu musí instituce klientovi poskytnout například odkaz umožňující identifikovat převod, informace o původní částce přeshraničního převodu, o celkové výši poplatků, apod. Dále například stanovuje časový limit pro provedení platby a to maximalně pět dnů od zadání transakce.

Doporučení 97/489/ES o operacích prováděných elektronickými platebními prostředky měla za cíl přispět k rozvoji informační společnosti prostřednictvím zvýšení důvěry spotřebitelů v elektronické platební prostředky. Za ty jsou považovány platební karty (debetní i kreditní) a produkty telebankingu a homebankingu. Opět je velký důraz kladen na práva klientů a minimální požadavky na rozsah informací, které by měly být zahrnuty v podmínkách pro operace prováděné elektronickými platebními prostředky, a dále minimální povinnosti a odpovědnosti klientů i poskytovatelů platebního styku (např. že klient je povinen vydavateli bezodkladně oznámit ztrátu nebo odcizení

elektronického platebního prostředku a až do okamžiku ohlášení držitel nese odpovědnost za ztrátu kvůli tomu utrpěnou, maximálně však do výše 150 euro. Jakmile uvědomí vydavatele – kromě případů podvodného jednání – nenese nadále odpovědnost za vzniklé ztráty).

Nařízení 2560/2001/ES o přeshraničních platbách v euro mělo za cíl smazat rozdíly mezi různými poplatky účtovanými při platebním styku uvnitř jedné členské země a mezi dvěma členskými zeměmi. Na rozdíl od směrnice 97/5/ES o přeshraničních převodech se toto nařízení dotýká obecněji všech plateb do částky 50 tisíc euro (od 1. ledna 2006), včetně transakcí s platebními kartami. Stanovuje že poplatky za přeshraniční platební styk v euro v rámci jednotného trhu EU musí být stejné jako poplatky za platební styk v euro v rámci jednoho členského státu.

Nařízení 2560/2001 je dále rozvinuto dvěma konvencemi Evropského platebního výboru, které byly vytvořeny s cílem ulehčit bankám implementaci nařízení do praxe a současně představují další krok k vytvoření SEPA.

- **CredEuro**

Tato konvence upravuje standardní schéma platebního styku, které má zajistit efektivní a levné zpracování retailových přeshraničních plateb v euro za předpokladu, kdy banka příkazce i banka příjemce sídlí v členské zemi EU. Konvence zajišťuje nízké náklady na zpracování a fixní celkovou dobu provedení převodu od příkazce k příjemci, tedy tři bankovní pracovní dny následující po datu akceptace platebního příkazu bankou příkazce.

- **ICP (Interbank Convention on Payments)**

Platba v rámci této konvence musí splňovat požadavky STP (straight through processing): na příkazu musí být uveden IBAN příjemce, BIC banky příjemce, maximální částka je 50 000 euro, příkaz nesmí obsahovat žádné další instrukce a řídí se poplatkovou dispozicí SHA (odesílatel i příjemce nesou poplatky své banky). (Prostor jednotných plateb v EU, 2006)

Evropský parlament schválil v dubnu 2007 Směrnici o platebních službách (PSD), která dává legislativní zázemí projektu SEPA. Mezi hlavní body směrnice patří například zkrácení časové lhůty převedení platby od podání příkazu – do konce roku 2011 stačí do třech pracovních dní (D+3), po té do jednoho pracovního dne (D+1). Dále poplatky za platební transakce budou standardně rozdělené mezi příjemce a plátce; oběma účtuje poplatek jejich banka/platební instituce. Odpovědnost za nepovolené platby vinou ztráty či krádeže prostředku na ověřování plateb se omezuje na maximálně 150 euro před nahlášením bance, poté za vše ručí banka nebo poskytovatel platebního styku.

Harmonizuje se také přístup na trh platebních služeb pro nebankovní poskytovatele (tzv. princip evropského pasu), takže povolení podnikat v jedné členské zemi stačí pro působení i v ostatních zemích EU.

Velký důraz je také na zavedení jasných a jednoduchých informačních požadavků pro příkazce a standardizace práv a povinností pro klienty i poskytovatele platebních služeb.

Ve své podstatě tak tato směrnice nepřináší nic převratného, ale díky ní se platná legislativa stane přehlednější. Na převedení směrnice do národní legislativy mají jednotlivé členské státy čas do listopadu 2009.

4.4 Složky SEPA

Při přechodu na SEPA se zájem bankovního sektoru zaměřil především na vývoj platebních nástrojů SEPA. K jejich snazšímu zavádění bylo třeba se zabývat třemi hlavními oblastmi.

- Zaprvé vyvinul tento sektor nová pravidla pro bezhotovostní úhrady a přímé inkaso a vypracoval rámec pro platby uskutečňované prostřednictvím platebních karet.

- Zadruhé se zabýval dalšími doplňkovými službami, které by mohly zlepšit zpracování plateb.
- Zatřetí pak stanovil zásady vztahující se na zpracovatelskou infrastrukturu a zabýval se otázkami standardizace.

Nové platební nástroje, které bankovní sektor nabídne zákazníkům, budou vycházet z nového souboru pravidel, postupů a norem pro platební styk v eurech. EPC navrhla pravidla pro dva nové platební nástroje a jeden rámec, v nichž mohou banky rozvíjet platební produkty SEPA:

- bezhotovostní úhrady SEPA,
- přímé inkaso SEPA,
- platby SEPA uskutečňované prostřednictvím platebních karet.

V případě bezhotovostních úhrad a přímého inkasa byla zvolena strategie, kde byla pro každou z těchto oblastí navržena nová jednotná pravidla pro platební styk v eurech. Tato pravidla jsou přesně specifikována v rozsáhlých dokumentech, které řeší process-flow jednotlivých typů plateb nebo například přesně specifikovanou standardizovanou strukturu XML zpráv, které se používají pro předávání informací o platbách mezi jednotlivými bankami. V současné době jsou pro tyto dva první produkty platné tyto dokumenty, na kterých se shodl EPC (v průběhu přípravy na project SEPA se tyto dokumenty částečně mění a zakomponovávají se do nich připomínky vzešlé v diskuzních skupinách) v současné době je tedy k dispozici již třetí verze těchto dokumentů:

- *SEPA Direct Debit Scheme Rulebook v2.3 Approved*
- *SEPA Direct Debit Scheme Implementation Guidelines v2.3 Approved*
- *SEPA Credit Transfer Scheme Rulebook v2.3 Approved*
- *SEPA Credit Transfer Scheme Implementation Guidelines v2.3 Approved*

Naopak pro platby uskutečňované prostřednictvím platebních karet byla zvolena „adaptační“ strategie, která umožní změnu stávajících pravidel a díky níž se operátoři budou moci přizpůsobit novému souboru provozních a technických norem a postupů.

EPC definovala stanovisko, v němž se zabývá otázkami, jak by například kartové systémy (stejně jako vydavatelé karet, jejich vlastníci a operátoři) měly upravit svůj stávající provoz, aby splňovaly zásady SEPA pro platby v eurech uskutečňované prostřednictvím platebních karet.

Základním rysem obou postupů je jednoznačné oddělení pravidel, postupů a norem od infrastruktury. Tyto produkty jsou základem projektu SEPA a měly by být stejné pro všechny finanční instituce v celé EU. Nic ovšem nebrání bankám nabízet další produkty (pokud budou odpovídat souborům pravidel a rámcům), které budou jakousi nadstavbou tohoto projektu a usnadní zákazníkům bank práci. Tyto nadstavbové a zdokonalené produkty již ale nejsou řešeny EPC, ale jejich parametry jsou ponechány přímo na jednotlivých bankách a na tržním hledání nejlepších variant.

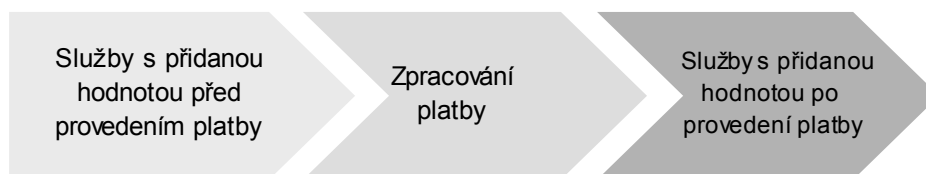
Jako příklad zdokonalených produktů můžeme použít např. možnost rychlého vypořádání bezhotovostních úhrad (tzv. prioritních plateb), u nichž by bankovní sektor mohl zákazníkům umožnit vypořádání neodkladných bezhotovostních úhrad v rámci jednoho bankovního dne. (podle pravidel pro SEPA je možné prioritní platbu připsat na účet příjemce do 4 hodin od zadání příkazu). Dalším zdokonalením může být, že zákazníci budou při placení zadávat pouze číslo účtu ve formátu IBAN, bez nutnosti doplnění identifikačního kódu banky (BIC). Ten následně poskytovatel služby přiřadí na základě informací obsažených v IBANu.

Nové služby s přidanou hodnotou pro zákazníka jsou služby, které přímo nesouvisí se samotným provedením plateb, ale umožní je standardizovaný formát SEPA. Většinou jde o procesy které předchází platbám nebo jsou potřeba po

jejich provedení jak ukazuje následující obrázek. V zásadě takovéto služby mohou nabízet banky i nebankovní subjekty.

Diagram č. 7: Schéma časové rozdělení platebních produktů

Zdroj: Vlastní nákres

Tento fakt je také jedním z cílů projektu SEPA. Umožnit automatizaci zpracování plateb (tzv. Straight Through Processing - STP), kdy při iniciaci a následném zpracování plateb není potřeba manuálních úkonů a umožnit tak významnou úsporu nákladů a zdrojů.

Mezi tyto služby s přidanou hodnotou můžeme zařadit např. elektronické fakturaci (e-invoicing). Tato služba je zákazníkům nabízena před provedením platby, kdy se faktura zasílá přímo do programu internetového bankovníctví zákazníka. Jakmile zákazník fakturu přijme, vytvoří se automatický platební příkaz, který obsahuje příslušné informace o plátcí a příjemci.

Další službou je elektronické přiřazení platby k faktuře (e-reconciliation). Tato služba je zákazníkům nabízena po provedení platby, kdy se k ní faktura elektronicky přiřazuje a automaticky se aktualizuje evidence příjemce. (Jednotná oblast pro platby v Eurech SEPA).

První kroky v této oblasti se objevují již i v České republice, kde jako první s takovýmto produktem přišla Česká spořitelna díky spolupráci s firmou TietoEnator, která bude zajišťovat službu e-invoicing.

Tyto nadstavbové služby zcela jistě ocení korporátní klientela a pro banky se tento sektor stane do budoucna velmi důležitým zdrojem komparativní výhody.

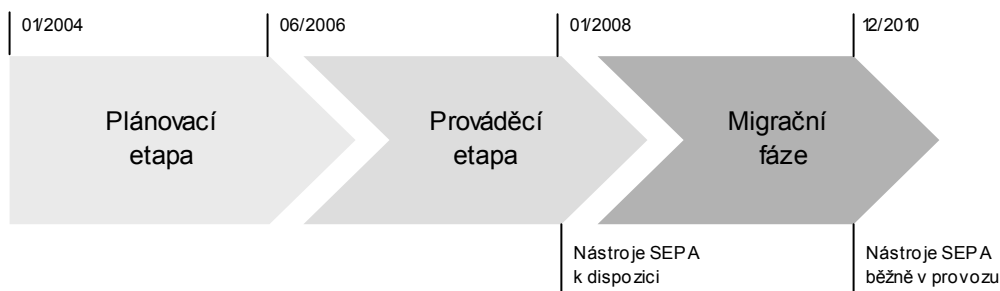
Infrastruktura

Provozní stránku vypořádání plateb v eurech zajišťuje infrastruktura. EPC definovala rámec, který objasňuje, jaká pravidla a postupy musejí splňovat poskytovatelé infrastruktury (tj. síť ACH, provozovatelé kartových systémů a další zpracovatelé, kteří pro finanční instituce zajišťují zpracování, přenos a výměnu informací). Tito poskytovatelé infrastruktury běžně odpovídají za správu pravidel, postupů a norem, které souvisejí s platebním stykem v rámci jedné země, a běžně také nabízejí své zpracovatelské služby finančním institucím. V novém prostředí SEPA jsou pravidla a normy definovány a jsou zcela odděleny od zpracovatelské infrastruktury. Oddělení umožňuje poskytovatelům infrastruktury, aby si konkurovali a nabízeli své zpracovatelské služby libovolné bance nebo poskytovateli kartového systému. Standardizace zase umožní efektivnější konkurenci v tomto sektoru.

Správu prvního systému PEACH (STEP2) zajišťuje clearingové středisko EBA, zatímco EACHA vyvíjí rámec, který usnadňuje interoperabilitu rozdílných evropských infrastruktur. Rámec by měl umožnit kterémukoli zákazníkovi v Evropě zasílat a přijímat veškeré bezhotovostní úhrady a využívat služeb přímého inkasa SEPA.

4.5 Harmonogram

V projektu SEPA počítá EPC se třemi hlavními časovými úseky: plánovací etapou, prováděcí etapou a migrační fází.

Diagram č. 8: Harmonogram projektu SEPA

Zdroj: SEPA - one year on. PSE Consulting, 2006

První, plánovací etapa začala v roce 2004 a v současnosti je dokončena. Její součástí byl návrh nových pravidel pro bezhotovostní úhrady a přímé inkaso a návrh rámců pro platební karty i pro infrastrukturu zúčtování a vypořádání. Vyvinuty jsou také nezbytné normy a specifikace bezpečnostních požadavků, jak jsme již zmiňovali v předcházející kapitole.

Druhá, prováděcí etapa byla zahájena v polovině roku 2006 a probíhala až do konce roku 2007 (respektive do 28.1.2008 kdy došlo ke spuštění projektu SEPA pro bezhotovostní úhrady). Zaměřuje se na přípravu rozšíření nových nástrojů, norem a infrastruktur SEPA. V této etapě (ke konci roku 2007) proběhl také zkušební provoz. Nyní se nacházíme v migrační fázi, v níž budou vnitrostátní pravidla platebního styku platit souběžně s pravidly SEPA. Zákazníci si budou moci vybrat jak „staré“ vnitrostátní nástroje, tak nové nástroje SEPA. Infrastruktura zúčtování a vypořádání bude schopna pracovat s oběma druhy nástrojů. Cílem je dosáhnout tržně motivované postupné migrace na nástroje SEPA, tak aby na něj do konce roku 2010 přešla rozhodná většina transakcí a došlo tak k nevratnosti celého procesu.

5 Vliv SEPA

Projekt SEPA bude zcela jistě mít dalekosáhlé důsledky pro trh plateb v Evropě a na společnosti a instituce, které jsou s ním spojené. Tato kapitola má za cíl dát k dispozici přehled stávajících publikací nebo studií k tomuto tématu a dále představit vlastní analýzu dopadů tohoto projektu.

5.1 Přehled stávajícího výzkumu

Ačkoliv projekt SEPA ještě oficiálně nebyl v této době spuštěn a je v prováděcí etapě mnoho autorů a společností se již pokusilo o odhad dopadů tohoto projektu na bankovní trh a ostatní poskytovatele platebních služeb. Nejaktivnější na tomto poli jsou již tradičně velké nadnárodní poradenské společnosti, které se své závěry a analýzy snaží později prodat svým zákazníkům v tomto sektoru. Nicméně o odhad dopadu tohoto projektu se pokouší i ostatní účastníci, např. sama Evropská centrální banka. V následujících podkapitolách se seznámíme se stávajícím výzkumem a studii k tomuto tématu.

5.1.1 Accenture

Studie společnosti Accenture provedená společností PSE Consulting se zaměřuje na odhad vlivu SEPA na bankovní sektor během následujících pěti let. Metodologicky jde o studii postavenou na strukturovaných interview s seniorními bankovními specialisty na platby, specialisty na procesování plateb a lokálními experty z platebního odvětví (celkem jde o 47 lidí).

Podle názoru těchto lidí náklady spojené s realizací projektu SEPA pravděpodobně převýší původní odhady. Extrapolací jejich odhadu na celý bankovní trh dochází Accenture k názoru, že hlavní velké a střední banky v Evropě budou muset investovat €3 – €8 miliard během následujících pěti let.

Náklady na implementaci projektu SEPA tak mohou převýšit i doposud nejvyšší odhad € 8-mi miliard od společnosti TowerGroup (2005).⁹

Dalším zajímavým poznatkem Accenture je, že tlak k využití in- a out- sourcingu a joint-venture s ostatními společnostmi se zvyšuje. Více než 50 % respondentů je považuje za schůdnou alternativu k vlastnímu zajišťování plateb.

Snad nejdůležitějším poznatkem tohoto průzkumu je názor bankovních expertů na vliv projektu SEPA na IT systémy. Většina respondentů se shodla na tom, že rozsah a komplexita regulatorních požadavků značně omezuje množství kapacit v bankovních IT oddělení a nutí banky alokovat tyto kapacity ve prospěch projektů typu SEPA, namísto alokace pro potřeby vývoje nových produktů a systému požadovaných prodejními odděleními. Tento trend se podle odhadů respondentů nezmění ani po roce 2010.

Co se týče vlastního řešení bankovních systémů pro potřeby SEPA, je velmi pravděpodobné že většina bank bude v čase spuštění SEPA v lednu 2008 mít k dispozici pouze dočasné a přechodné řešení.

Ačkoliv se z těchto informací může zdát, že názor této skupiny na celý projekt není příliš dobrý, opak je pravdou. 70 % se domnívá, že přínosy projektu SEPA nakonec ospravedlní náklady spojené se změnou systémů a 55 % vítá projekt SEPA jako nositele tolik potřebných standardů pro platební styk. Co do vlivu na zákazníky banky, největší přínos je očekáván v segmentu korporátního bankovníctví, kde SEPA umožní mnoho nových produktů.

Názor na vliv SEPA na platební infrastrukturu a zúčtovací střediska je také velmi jednotný. Většina považuje konsolidaci v tomto sektoru za nevyhnutelnou a

---

⁹ Zde používáme pouze nepřímý odkaz, neboť se jedná o informaci z placeného zdroje

očekávají, že pouze 7 zúčtovacích středisek (z dnešních 15ti) bude mít šanci přežít po roce 2010. (The European Payments Revolution)

5.1.2 Boston Consulting Group

Studie, kterou k tomuto téma vytvořila poradenská společnost Boston Consulting Group (BCG), přináší vlastní analýzu vlivu SEPA a odhady nákladů s ní spojené. BCG jednoznačně chápe důvody jako makroekonomické tak i politické, které stojí za tímto projektem, nicméně snaží se zcela přirozeně odpovědět na otázku zda tento projekt bude celospolečensky přínosný nebo ne. Co je ovšem zajímavé a co činí tuto analýzu výjmečnou je velký důraz na oddělení dvou fází, které tento projekt má. První, nazývaná SEPA 2008, je fází, ve které budou paralelně fungovat jak stávající systémy platebního styku tak i infrastruktura SEPA. Druhá fáze, nazývaná SEPA 2010, je fází, kdy dojde k útlumu stávajících systému a plnému přechodu na SEPA infrastrukturu.

Toto rozdělení a tento náhled přináší zajímavé výsledky. Zatímco hodnota nákladů které budou banky a transakční firmy mít vzhledem ke splnění požadavků na SEPA 2008 odhaduje BCG na € 500 miliónů, náklady na SEPA 2010 odhadují na řádově vyšší částku € 5 miliard. Tyto náklady budou mít banky s úpravou všech systémů pro zpracování transakcí a vlastně celého IT systému, migraci karet nebo úpravu účtů a smluv zákazníků.

Co se týče benefitů projektu, většina z nich se realizuje již během první fáze. Podle BCG by mělo docházet k sbližování poplatků a cen za transakce (zde bude rozdělení benefitů závislé na současně ceně za transakci, která se v Evropě pohybuje mezi €0 - €12; tím pádem nejvíce budou profitovat země s vysokými poplatky jako je Itálie, Španělsko nebo Řecko), nebo urychlením platebního styku. Výhody plynoucí z přechodu na SEPA 2010 již nebudou tak velké, naopak některé lokální platební systémy, které jsou již teď velmi efektivní budou muset být zcela zrušeny. Tato myšlenka má zásadní dopad na nahlížení na tento projekt.

Podle GCB je SEPA 2008 sám o sobě projekt, který vytváří hodnotu pro společnost a je tedy dobré ho podporovat. Toto nadšení ovšem opadá s přechodem na SEPA 2010, kde se již hodnota ničí. Implikace které z tohoto názoru plynnou jsou, že přechod na SEPA 2010 by měl být co nejdelší, aby se minimalizovaly náklady, které vzniknou urychlením investic a narušením normálního investičního cyklu těchto systémů.

Další implikací pro platební trh jsou nepřímé náklady. Tlak který snižování cen a marží přinese tomuto segmentu bude nutit společnosti hledat úspory jinde. Podle BCG se většina úspor které jsou v tomto sektoru, nalézají v procesech náročných na lidskou práci (ty podle odhadů tvoří 70% všech nákladů) a jejich využití bude záviset na rychlosti automatizace těchto procesů. Ačkoliv SEPA přímo neklade na tuto neefektivitu pozornost, mohla by se stát katalyzátorem změn. (Navigating to Win)

5.1.3 McKinsey

Analýza společnosti McKinsey se zabývá vlivem projektu SEPA na trh plateb a to vzhledem k strategii, cenové struktuře, produktovém mixu, nákladům a výnosům, a procesům. Snaží se specifikovat konsekvence pro banky při různých hypotetických scénářích. Jedním z výsledků této studie je, že změny způsobené na trh plateb projektem SEPA bude mít velmi asymetrický efekt pro různé platební produkty.

Rozsáhlé investice budou nutné, aby bankovní systémy a procesy byly schopné procesovat SEPA platby. Korporátní klienti budou také nuceni změnit procesy, kterými iniciují platby.

McKinsey proto doporučuje změnu v mixu platebních nástrojů a to nahrazováním hotovosti a šeků a docílit tak snížení nákladů na platby. Zejména hotovostní transakce a jejich zajištění je bráno jako jedno z nejnákladnějších a podle

McKinsey je tato část plateb značně dotována jinými příjmy z ostatních platebních produktů.

Autoři této studie dále upozorňují na významný potenciál pro další konsolidaci procesingu platebních transakcí a tedy k získání výnosů z rozsahu, např. zlepšení obsluhy hotovosti a jejího transportu může snížit náklady na hotovost až o 25 procent v některých evropských zemích. Pokud by poplatky za platby obecně konvergovaly k průměrným poplatkům v Evropě, došlo by k značným lokálním distorzím. Například ve Francii a Holandsku by banky benefitovaly z konvergence k průměru, zatímco Itálie nebo Španělsko by přišly o značnou část svých výnosů.

Pokud dojde k konkurenčnímu tlaku na korporátní platby, může to částečně vést k vyšším cenám pro retailové zákazníky bank, např. v Holandsku, Belgii, nebo Velké Británii. Banky v Evropě velmi často používají profitabilní platební produkty k sanování ztrát těch produktů, které bankám peníze naopak prodělávají. Tato praxe je může vystavovat velmi velkému riziku pokud dojde ke změnám v regulaci nebo specializované konkurenci ostatních subjektů. Autoři předpokládají, že zvýšená konkurence by mohla nabourat právě tyto linky kterými banky dotují jedny produkty druhými.

5.1.4 European Financial Management and Marketing Association

Podle studie European Financial Management and Marketing Association (EFMA) (2006) existuje velký potenciál pro banky v eurozóně k zisku dalších příjmů v hodnotě €8 miliard (tedy vzrůst o 18 %) do roku 2010, ale pouze pod podmínkou, že banky vytvoří a příjmou za své nové plány na nahrazení hotovostních plateb bezhotovostními transakcemi. Vzhledem ke kompozici příjmů, kreditní transfery a debetní karty budou pravděpodobně největšími zdroji příjmů. Nicméně, celkově vzato tyto dodatečné příjmy nemusí stačit k pokrytí ztrát způsobených zvýšenou konkurencí způsobené SEPou a tedy tlakem na

snižování cen. Studie tedy navrhuje několik opatření ke kompenzaci těchto potenciálně ztracených příjmů.

Tyto opatření ve většině případů míří na nahrazování hotovostních transakcí bezhotovostními. Zejména přijetí nových cenových strategií může bankám pomoci motivovat zákazníky k většímu využití bezhotovostních plateb a tedy i k většímu efektu ochrany příjmů. Tato studie také tvrdí, že momentálně cenová politika bank nebere v potaz interní náklady jednotlivých platebních produktů a ani nemotivuje dostatečně zákazníky k využívání optimálních platebních produktů. Bohužel, tato studie zcela opomíjí vliv projektu SEPA na náklady bank. Krom prvotních nákladů spojených s přizpůsobením se nárokům na SEPU, tato studie zcela opomíjí další důležité náklady a výnosy tohoto projektu, které mohou být způsobeny modernizací a konsolidací plateb v delším časovém horizontu, tj. zvýšená efektivnost, úspory z rozsahu a širě platebních nástrojů a produktů.

5.1.5 I-flex solutions/Financial Insights

Studie společností I-flex solutions/Financial Insights (2006) se snaží identifikovat vliv projektu SEPA na provozní činnost spojenou s platbami a na celkovou strategii bank v tomto sektoru. Metodologicky se opírá o interview s představiteli bankovních institucí v zemích Evropské unie. Většina z nich (79 %) vnímá projekt SEPA jako přínosný. Asi 74 % se domnívá, že SEPA dá vzniknout novým možnostem v bankovním sektoru, např. skrz rozšíření nabídky, nového geografického rozsahu, zlepšení managementu platebního cyklu pro korporátní klienty a nového trhu s produkty s přidanou hodnotou. Většina dotazovaných bankovních institucí doufá v realizaci významných úspor v nákladech, zejména skrze větší automatizaci (STP) a úspor z rozsahu.

Podle I-flex solutions/Financial Insights (2006) instituce které SEPU přijmou jako první budou mít lepší pozici pro získání výhod plynoucích z integrovaného, harmonizovaného a otevřeného pan-evropského trhu plateb. Nicméně, úspěch těchto bank je velmi závislý na počátečních podmínkách. Navzdory těmto příležitostem, I-flex solutions/ Financial Insights odhaduje, že z pohledu bank

investice nutné k dosažení vyhovění podmínkám SEPA bude stát € 5.4 miliard do roku 2010.

5.1.6 Eurogroup

Další studie od Eurogroup, vytvořená na popud asociace francouzských bank (Fédération Bancaire Française), se pokusila odhadnout ekonomický vliv na aktéry projektu SEPA. Autoři této studie došli k názoru, že rozsah tohoto vlivu bude úzce spojen s délkou přechodového období. Odhadují že prvotní investiční náklady, které dopadnou na bankovní sektor a sektor plateb se budou pohybovat mezi €9.1 a €11.9 miliardami. Tyto investice by se měly vrátit v roce 2013.

5.1.7 World Payments Report 2006

Společná studie společností CapGemini, ABN Amro a Evropské asociace finančního management a marketingu World Payments Report 2006 se zabývá celosvětovým trhem plateb se zvláštním zaměřením na implementaci projektu SEPA. Ve snaze kvantifikovat vliv SEPA na příjmy bank v EU12, tato studie dochází k závěru, že SEPA velmi pravděpodobně podpoří a bude znamenat harmonizaci a cenovou konvergenci cen v platebním průmyslu.

Na druhou stranu, tato studie se vůbec nepokouší odpovědět na otázku, zda tyto banky budou schopné a ochotné podrobit se a přijmout tyto změny a tuto novou cenovou hladinu, která jim již neumožní v delším horizontu pokrýt svoje náklady. Tato „honba k nejnižší ceně“ platebních instrumentů v Evropě se totiž nezdá být dlouhodobě udržitelná a zcela jistě bude nutit banky upravit svoje strategie jak co do portfolia nabízených produktů, tak do jejich poplatkování.

Do roku 2010 tyto společnosti odhadují, že dojde k zvýšení příjmů z platebních transakcí v eurozóně z €31 miliard až na €47 miliard. Tento růst představuje v procentuálním vyjádření celkový vzestup o 52 %. Nepůjde ovšem o symetrický růst na všech trzích, například bankám ve Velké Británii a Španělsku jejich

příjmy vzrostou podle odhadu nejvíce a to €5 miliard, respektive €4.8 miliardy. Nicméně po roce 2010 se očekává velký propad příjmů a to v rozmezí €18 miliard a €29 miliard.

5.1.8 Shrnutí

Pro shrnutí odhadů nákladů jednotlivých studií slouží následující tabulka.

Tabulka č. 1: Přehled odhadů nákladů

Studie	Odhad nákladů na projekt SEPA (v miliardách €)	
	Dolní	Horní
Accenture/PSE Consulting (2006)	3	>8
Boston Consulting Group (2006)	0.5	5
Eurogroup/FBE (2007)	9.1	12
Iflex-solutions/Financial Insights (2006)	5.4	5.4
TowerGroup (2005)	8	8
<i>Průměr</i>	5.2	> 7.7

Zdroj: Vlatní shrnutí

5.2 Metodologie

Pro hodnocení vlivu SEPA na banky a zejména na jeho detailnější popis použijeme následující metodologii. Použijeme rozdělení nákladů a přínosů (cost-benefit) do menších celků (shodně s Schmiedel, 2007) a na nich se pokusíme ukázat vliv SEPA na jednotlivé složky. Výhodou tohoto přístupu je velká přehlednost a jednoduchost a v neposlední řadě nám toto rozdělení pomůže k pochopení výsledků dosavadního výzkumu.

SEPA bude mít zcela nepochybně vliv jak na náklady, tak i výnosy banky. Vliv na výnosy bychom si mohli dále rozdělit následovně:

- **Přímé výnosy z transakcí** – zahrnují veškeré výnosy, které jsou generovány přímo za provedení transakcí
- **Distribuční a podpůrné výnosy** - zahrnují veškeré výnosy ze služeb a produktů, které nejsou přímo spojené s transakcemi, ale jsou nezbytně nutné pro jejich provedení
- **Výnosy spojené s bilancí** - zahrnuje veškeré příjmy generované z bilance aktiv a pasiv nutných pro provedení plateb, např. úroková marže z odchozích plateb

Na straně nákladů se jedná o následující čtyři kategorie

- **Přímé náklady s procesováním transakcí** - zahrnují veškeré náklady, které vznikají přímo při provádění plateb
- **Distribuční a podpůrné náklady** - zahrnují veškeré náklady, které se vztahují ke službám a produktům, které nejsou přímo spojeny se samotnou transakcí, ale jsou nezbytně potřebné pro jejich provedení
- **IT systémy a vývoj** - zahrnují veškeré náklady, které jsou spojeny s vývojem, rozšiřováním a aktualizací nových technologi; tj. softwarem a hardwarem platebních systémů
- **Režijní náklady** - zahrnují veškeré průběžné náklady i nepřímo spojené s projektem, které jsou potřeba, pro fungování transakcí a procesů, ale negenerují žádný zisk, např. podpůrné služby.

5.3 Vliv SEPA na zainteresované strany

5.3.1 Spotřebitelé

Platební nástroje SEPA budou k dispozici v celé eurozóně, a spotřebitelům tak celkově usnadní platební styk.

Spotřebitelé budou potřebovat pouze jeden bankovní účet. Z něj budou provádět bezhotovostní úhrady v eurech a využívat služeb přímého inkasa kdekoli v eurozóně stejně snadno, jako je tomu u vnitrostátního platebního styku.

Mohli by tak například hradit nájemné svým dětem, které studují v zahraničí, zaplatit si zahraniční dovolenou nebo služby poskytované podniky v Evropě, jako jsou mobilní telefonní služby, pojištění nebo služby spojené s bydlením. Lidé, kteří žijí, pracují nebo studují mimo svou zemi, již nebudou vedle svého domácího účtu potřebovat další účet v zahraničí.

- Používání platebních karet bude efektivnější, protože spotřebitelé budou moci využívat stejnou kartu pro všechny platby v eurech. Lidé tedy nebudou potřebovat tolik peněz v hotovosti.
- Inovativní služby lze nabízet spotřebitelům bez ohledu na hranice států. Dlouhodobým cílem bankovního sektoru je dosáhnout stavu, kdy se budou platební nástroje SEPA používat pouze v elektronické podobě. Platby lze pak snadno spojit se službami s přidanou hodnotou, tedy službami, které mají spotřebitelům i obchodníkům usnadnit platby před jejich vypořádáním i po něm. K nim patří elektronická fakturace, iniciace platby prostřednictvím mobilního telefonu nebo internetu, elektronické letenky, oznámení o připsání prostředků nebo elektronické přiřazení platby k faktuře. Díky těmto službám uspoří spotřebitelé čas při vyřizování plateb.

5.3.2 Obchodníci

Platební karty se stávají u spotřebitelů oblíbeným platebním nástrojem a ve stále větší míře nahrazují šeky a platby v hotovosti. Používání platebních karet by se tedy mělo v budoucnu dále rozšiřovat. Pro příjem plateb však obchodník potřebuje smlouvu s přijímající bankou, která za něj platby hrazené kartou zpracuje – tedy zpracuje údaje o platbě a držiteli karty a předá je prostřednictvím

infrastruktury pro vypořádání kartových operací bance, u níž má spotřebitel platební kartu. Zde nabízí SEPA tyto výhody:

- Příjemci budou moci zpracovat veškeré platby prováděné kartou, které splňují parametry SEPA, a to i mezi státy. V prostředí SEPA budou mít obchodníci v eurozóně možnost si vybrat libovolného příjemce, který jejich platby prováděné prostřednictvím platební karty zpracuje. Tím se zvýší konkurence a sníží se náklady.
- Terminály v místě prodeje v eurozóně budou stále více standardizovány. Díky tomu bude možné si vybírat z většího počtu poskytovatelů terminálů a obchodníci budou mít možnost přijímat na jednom terminálu více druhů karet. Silnější konkurence mezi kartovými systémy by měla také vést ke snížení poplatků.

5.3.3 Podniky

SEPA pomůže podnikům zjednodušit správu plateb.

- Podniky budou provádět veškeré finanční transakce v eurech centrálně z jednoho účtu za použití platebních nástrojů SEPA. Zpracování plateb se zjednoduší, neboť veškeré příchozí a odchozí platby budou využívat stejný formát. Spojením plateb s řízením likvidity do jednoho místa ušetří podniky, které působí v celé eurozóně, náklady i čas.
- Služby s přidanou hodnotou jako jsou elektronická fakturace a elektronické přiřazení plateb, pomohou podnikům zpracování plateb dále optimalizovat. Dnes jsou tyto služby nabízeny pouze na vnitrostátní úrovni, protože přeshraniční platby ztěžuje různorodost platebních formátů. Standardizovaná pravidla platebního styku SEPA tento provoz usnadní.

5.3.4 Banky

Banky díky novým platebním nástrojům a infrastruktuře SEPA v celé eurozóně získají řadu výhod:

- Banky budou moci rozšířit své podnikání a soutěžit na úrovni celé eurozóny, protože zde mohou jednodušeji nabízet své služby. Banky mohou rovněž rozšířit své podnikání tím, že svým zákazníkům vedle produktů SEPA nabídnou i služby s přidanou hodnotou.
- Díky projektu SEPA dojde k posílení evropské integrace a tržní efektivity. Sladěním podmínek, které upravují provádění plateb, poskytne SEPA jednotný soubor pravidel, rovnocenný a otevřený přístup, dosažitelnost, transparentnost a interoperabilitu, která posílí konkurenci, a umožní tak bankám sjednávat s poskytovateli služeb lepší podmínky.
- Nařízení č. 2560/2001, které zavedlo zásadu, že poplatky za přeshraniční platby v eurech a poplatky za platby prováděné v eurech uvnitř členského státu budou rovnocenné, vytvořilo nerovnováhu mezi bankovními poplatky a náklady na přeshraniční platební styk. Tu lze překonat pouze tím, že se zpracování, zúčtování a vypořádání přeshraničních plateb bude reorganizovat tak, aby bylo stejně efektivní a levné jako vnitrostátní platby. To je také základní cíl projektu SEPA.

Jak je uvedeno výše, lze náklady na projekt SEPA nejsnáze rozdělit do dvou základních rovin:

- Skutečné náklady na zavedení SEPA a její procesování
- Náklady ztracené příležitosti

Je evidentní, že zavedení SEPA bude mít nemalý dopad na velikost příjmů jednotlivých bank. Využití systému SEPA jako marketingového nástroje pro získání konkurenční výhody je z pohledu bank téměř nemožné. Pokud by nárůst frekvence v oblasti platebního styku měl vyrovnat úbytek výnosů z platebních

balancí, musel by nárůst být v řádu desítek procent, což je velice nepravděpodobné.

Tato teorie se následně osvědčila, jelikož po zavedení platebního systému SEPA nedošlo k žádné masové komunikaci ze strany bank vůči svým klientům. Přestože všechny banky na tuzemském trhu SEPA platby nabízejí, na svých webových stránkách se tomuto tématu věnuje pouze Česká Spořitelna. Situace se samozřejmě bude postupně měnit a SEPA platby se stanou standardní součástí každodenního platebního styku, nicméně banky zatím neočekávají zásadní průlom v tomto ohledu.

Důvody k tomuto chování jsou dva:

1. Pokud by velké banky začali aktivně nabízet rychlejší zahraniční platby typu SEPA, významně by si snížili příjmy z platebního styku. V poslední době, pod tlakem veřejnosti, dochází totiž k významným snižováním poplatků za zahraniční platby a to zejména za platby v měně EUR. Banky však i nadále profitují zejména z držení objemů všech plateb na interních účtech, které přinášejí bance zisk. V případě SEPA plateb je však banka zavázána realizovat převod na účet banky příjemce dva dny od zadání platby. Banky zde tedy přichází zhruba o 33% svých příjmů. Zejména pro velké banky (ČS, ČSOB a Komerční Banka), znamená tato změna obrovské ztráty v absolutních číslech. Dopad těchto změn na konkrétní banku bude analyzován na dalších stránkách.
2. Druhý důvod je nasnadě, zatímco největší bankovní domy nekomunikují změny v platebním styku svým klientům, menší banky vyčkávají. Je tomu tak zejména z toho důvodu, že menší banky konkurují v naprosté většině ostatním bankám cenou. S ohledem na to, že zatím nebyla zahájena žádná významější informační kampaň ohledně SEPA, drží se banky zpět a snaží se využít situace na trhu.

5.3.5 Poskytovatelé infrastruktury

Oddělení správy systémů od poskytovatelů infrastruktury zvýší konkurenci mezi poskytovateli infrastruktury (např. mezi automatizovanými clearingovými středisky a zpracovateli karet).

- Poskytovatelé infrastruktury již nebudou vázáni hranicemi států, ale díky nástrojům SEPA budou mít možnost poskytovat služby v celé eurozóně.
- Díky jednotnému souboru technických norem bude možné dosáhnout interoperability, tedy propojení mezi různými poskytovateli infrastruktury.
- Zpracovatelé karet budou moci obsluhovat různé kartové systémy a příjemce v celé eurozóně.

5.4 Vliv SEPA na trh v ČR

Dopad zavedení normy SEPA na bankovní trh v České republice lze sledovat ve dvou rovinách. Na jedné straně se posiluje konkurenční prostředí, což vede ke zkvalitnění služeb pro koncového zákazníka, rozvoj nabízených produktů, vytvoření dodatečných způsobů distribuce produktu a v neposlední řadě ke korekcím cen produktů.

Ze všech cílových skupin bude změna nejvýznamější pro firemní klientelu s vazbami na zahraniční odběratele či dodavatele. Takové společnosti významně pocítí zejména zkrácení lhůt pro vypořádání transakce v platebním styku.

Vzhledem k tomu, že v rámci SEPA se banka odesilatele zavazuje připsat prostředky ve lhůtě D+2 na účet banky příjemce, zrychlí se pro firemní a korporatní klient platební styk o jeden den, což je v celkových obrátech velice významné, zejména v situacích, jaká nyní panuje na peněžních trzích, tedy při rostoucích úrokových sazbách, kdy většina firem má úročeny své zůstatky na

vkladových účtech a nezřídka i na běžných účtech sazbou pro jednodenní vklad, tzv. Overnight.

Další úsporou, kterou SEPA na bankovní trhy přináší je regulace poplatku přeshraniční platby na úroveň cizoměnové platby tuzemské. Tento rozdíl pocítí spotřebitelé až ve chvíli, kdy Česká Republika zavede jednotnou evropskou měnu Euro.

Rozdíl mezi přeshraniční a cizoměnovou platbou je následující: zatímco přeshraniční platba může probíhat v jakékoliv měně (včetně CZK) na účet banky příjemce v jiné zemi, cizoměnová platba probíhá vždy v měně jiné než CZK na území ČR, tedy banka příjemce a jeho účet je veden v ČR. Snahou SEPA je sjednotit poplatky za tento typ plateb, prováděný v EUR. V případě, že země používá EUR jako svou základní měnu, je veškerý domácí platební styk, prováděný v EUR, zároveň cizoměnovou platbou z našeho úhlu pohledu. Pak by měl být poplatek kdesi na úrovni 3 až 5 korun, což je standardní sazba za odchozí korunovou platbu, iniciovanou prostřednictvím kanálů přímého bankovníctví, zatímco standardní poplatek za defacto stejný typ platby v zemi s jinou měnou než EUR je v řádech desítek až stovek korun, podle typu balíčku, který daná firma používá.

Je tedy evidentní, že z pohledu standardního uživatele bankovních služeb představuje zavedení SEPA jistý posun k lepšímu, zejména díky zrychlení platebního styku, pro klienty v zemích jako je Česká Republika, Slovenská Republika a podobné bude cenová úspora ještě významější díky změně poplatkování jak je vystvěleno výše.

5.4.1 Dopad zavedení SEPA na banku v ČR

Na následujících číslech bych se pokusil demonstrovat dopad zavedení normy SEPA na jednu konkrétní banku, působící na českém trhu. Tabulky uvádí počty zahraničních transakcí realizovaných v měně EUR v jednotlivých měsících let 2006 a 2007.

Uvedená čísla reprezentují aktivitu všech klientů retailového segmentu daného bankovního subjektu. Údaje tedy zahrnují jak transakce provedené klienty – občany, tak klienty segmentu SME, tedy firemní klientelou. Dle usnesení Komise Evropského Společenství ze dne 6. května 2003 byl segment SME definován jako společnost s méně než 250 zaměstnanci a ročním obratem nepřesahujícím 50 milionů EUR. Pro potřeby mezibankovních srovnání je velice obtížné nalézt jednotné měřítko, jelikož každá z bank na českém trhu přizpůsobuje definici svým potřebám, zejména dle nastavení distribuční sítě a způsobu obsluhy firemních klientů. Naše banka považuje za segment SME společnosti s ročním obratem do 250 milionů CZK.

Tabulka č.2

2006	I.06	II.06	III.06	IV.06	V.06	VI.06	VII.06	VIII.06	IX.06	X.06	XI.06
Příchozí platby (počet)	31 400	30 498	36 378	31 334	38 124	35 810	32 457	35 767	28 837	33 426	34 255
Odchozí platby (počet)	24 930	23 482	27 317	25 318	28 256	28 171	26 020	27 434	26 098	30 259	30 598
Příchozí platby (objem v tis. CZK)	3 857 076	3 386 862	4 104 642	3 879 411	4 390 667	4 550 234	3 986 709	4 561 884	4 130 004	5 043 016	5 449 674
Odchozí platby (objem v tis. CZK)	3 785 923	3 213 119	3 826 542	3 569 008	4 010 695	4 556 109	3 781 903	4 038 649	4 057 845	4 595 405	4 739 912
Průměrný objem platby (příchozí)	122 837	111 053	112 835	123 808	115 170	127 067	122 830	127 544	143 221	150 873	159 094
Průměrný objem platby (odchozí)	151 861	136 832	140 079	140 970	141 944	161 733	145 346	147 213	155 486	151 870	154 908
Průměrná hodnota úrokové sazba (1denní PRIBID)	2,00%	1,98%	1,99%	2,00%	1,98%	1,97%	1,75%	2,26%	2,05%	2,27%	2,41%
Příjmy ze zůstatků na transakčních účtech v tis. CZK (příchozí platby)	4 227	3 675	4 476	4 251	4 764	4 912	3 823	5 649	4 639	6 273	7 197
Příjmy ze zůstatků na transakčních účtech v tis. CZK (odchozí platby)	4 149	3 486	4 173	3 911	4 351	4 918	3 626	5 001	4 558	5 716	6 259
Příjmy z poplatků za odchozí cizoměnové platby v tis. CZK	4 861	4 579	5 327	4 937	5 510	5 493	5 074	5 350	5 089	5 900	5 967
Příjmy z poplatků za příchozí cizoměnové platby	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem v tis. CZK	13 237	11 740	13 975	13 100	14 625	15 323	12 523	16 000	14 286	17 889	19 422

Zdroj: Interní dokumentace banky

Tabulka č.3

2007	I.07	II.07	III.07	IV.07	V.07	VI.07	VII.07	VIII.07	IX.07	X.07	XI.07
Příchozí platby (počet)	30 344	27 902	31 834	31 428	33 672	32 664	32 403	32 874	27 905	39 101	39 870
Odchozí platby (počet)	29 444	26 232	29 273	29 791	30 917	30 172	29 986	30 655	26 742	34 270	33 799
Příchozí platby (objem v tis. CZK)	4 798 391	4 038 491	4 827 035	4 896 707	5 359 418	5 086 468	5 290 513	5 347 131	4 276 127	6 335 037	5 943 163
Odchozí platby (objem v tis. CZK)	4 640 381	3 735 474	4 442 903	4 494 396	4 650 992	4 906 555	4 732 313	5 082 845	4 297 287	5 490 999	5 342 170
Průměrný objem platby (příchozí)	158 133	144 741	151 631	155 806	159 164	155 723	163 274	162 658	153 239	162 017	149 063
Průměrný objem platby (odchozí)	157 603	142 403	151 775	150 862	150 434	162 622	157 816	165 809	160 697	160 228	158 057
Průměrná hodnota úrokové sazba (1denní PRIBID)	2,49%	2,47%	2,49%	2,42%	2,20%	2,70%	2,52%	2,92%	3,25%	3,23%	3,15%
Příjmy ze zůstatků na transakčních účtech v tis. CZK (příchozí platby)	6 547	5 466	6 586	6 493	6 461	7 525	7 305	8 555	7 615	11 212	10 258
Příjmy ze zůstatků na transakčních účtech v tis. CZK (odchozí platby)	6 331	5 056	6 062	5 960	5 607	7 259	6 534	8 133	7 653	9 718	9 221
Příjmy z poplatků za odchozí cizoměnové platby v tis. CZK	5 741	5 115	5 708	5 809	6 029	5 883	5 847	5 978	5 215	6 683	6 591
Příjmy z poplatků za příchozí cizoměnové platby	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem v tis. CZK	18 620	15 637	18 356	18 262	18 096	20 668	19 687	22 666	20 482	27 613	26 070

Zdroj: Interní dokumentace banky

Tabulky č.2 a č.3 ukazují množství příchozích a odchozích zahraničních plateb, realizovaných klienty v období let 2006 – 2007. Realizace zahraničního platebního styku přináší z pohledu banky dva základní zdroje příjmu:

- Zůstatky na technických účtech, prostřednictvím kterých banka realizuje platební styk
- Příjmy z poplatků za zahraniční platby

Jak je vidět v tabulce č.4 představují příjmy z poplatků za zahraniční platební styk zhruba 28% příjmů z realizace cizoměnového platebního styku. Zbýlých 72% je pak rozděleno mezi výnosy z technických účtů přijatých a odchozích zahraničních plateb.

Tabulka č.4

	Před zavedením SEPA	Po zavedení SEPA	Po zavedení SEPA a EUR
Příjmy z balancí transakčních účtů v tis. CZK (příchozí platby)	97 387	97 387	0
Příjmy z balancí transakčních účtů v tis. CZK (odchozí platby)	88 145	0	0
Příjmy z poplatků za cizoměnové platby v tis. CZK	71 047	71 047	3 222
Celkové příjmy z cizoměnového platebního styku v tis. CZK	256 578	168 433	3 222

Zdroj: Interní dokumentace banky

Vzhledem k tomu, že hlavním přínosem systému SEPA je zkrátit realizační lhůty, je dopad na úrokové výnosy ze zůstatků na technických účtech snadno evidentní. Z pohledu bank, působících v České Republice, je nástup SEPA a následný dopad na příjmy bank tlumen faktem, že ČR ještě stále nepřijala jednotnou měnu EUR a proto mohou banky nadále rozlišovat poplatkovou strukturu v platebním styku na korunový a cizoměnový platební styk. V okamžiku, kdy naše ekonomika přejde na jednotnou měnu EU, budou banky nuceny realizovat veškerý platební styk v EUR za stejných podmínek jako nyní platby v CZK.

Jaký bude postupný dopad na výnosy naší vzorové banky v jednotlivých fázích přechodu na SEPA a EUR je popsán v tabulce č. Tato změna znamená především citelný zásah do strategií tuzemských bank.

Poplatky, a zejména některé poplatky v platebním styku jsou již dlouho cílem kritiky různých organizací i jednotlivců. Pro všechny nadnárodní bankovní instituce je Česká Republika velice atraktivním trhem a to nejen díky dynamice růstu celé ekonomika, ale také díky tomu, že doposud nepřijala EUR a proto nabízí možnost významných výnosů z poplatků v platebním styku a z měnových konverzí. I proto zažívá bankovníctví již několik let v řadě stabilní meziroční nárůsty zisků.

Banka, o které v této práci pojednáváme by tedy podle údajů z let 2006 a 2007 přišla při zavedení SEPA od roku 2007 o více než 88 milionu CZK, což představuje snížení příjmů ze zahraničního platebního styku o více než 34%. Pokud budeme i nadále vycházet z údajů za rok 2007, mělo by zavedení jednotné evropské měny ještě daleko významnější dopad na výnosy banky. Výnosy by klesly o téměř 99%. Je tedy evidentní, že kromě nákladů na vlastní přechod na SEPA, jsou s tímto projektem spojeny další významné hrozby pro majitele bankovních domů, působících v ČR.

6 Závěr

Platební infrastruktura a platební systémy v Evropské unii zcela nepochybně odrážejí historickou samostatnost jednotlivých členských zemí a jejich měnových a platebních systémů. Nicméně postupnou integrací, jak politickou tak ekonomickou, završenou přijetím jednotné měny, se ukazuje, že stávající systém je zbytečně komplikovaný a nákladný pro provádění transakcí v rámci celé Evropské unie.

Projekt SEPA je jedním z nejambicióznějších a nejzásadnějších projektů, kterými evropský bankovní systém za posledních několik desítek let prochází a bude mít dalekosáhlé důsledky pro spotřebitele a zejména pro banky.

Příprava na přijetí SEPA je a bude pro banky velmi nákladná a není zcela jasné zda je tento projekt ekonomicky smysluplný a zda nebude jeho ekonomický přínos nakonec menší než náklady na jeho realizaci. Tento fakt ovšem nebyl předmětem této práce.

Cílem práce bylo popsat stávající platební systém a infrastrukturu v Evropské unii, popsat momentální projekty v tomto sektoru a to zejména se zaměřením na projekt SEPA.

Mým závěrem je, že projekt SEPA bude zcela rozhodně přínosem pro občany evropské unie, neboť jejich zahraniční platby v EUR budou v brzké době zpracovávány za stejných podmínek jako tuzemské platby a to jak ve smyslu ceny, tak ve smyslu délky trvání.

Z pohledu clearingových center dojde v tomto sektoru k růstu konkurence a často zmiňovaný předpoklad o postupné eliminaci menších center, které nebudou schopny využít potřebných výnosů z rozsahu a tedy i nižších cen, by se měl postupně naplňovat.

Zcela největší dopad bude mít ovšem projekt SEPA na banky. Implementace projektu stála a do budoucna ještě bude stát značné prostředky – náklady na úpravu interních platebních systémů a napojení na novou infrastrukturu. Zároveň ovšem z mého pohledu zásadnější bude vliv na příjmy bank a to zejména bank v zemích, které ještě nepřijali EUR, neboť regulace časového provedení transakcí je připraví o jednu část příjmů plynoucí z možnosti uložit klientské peníze na trhu a přijetí měny EUR o druhou – poplatky za příchozí a odchozí zahraniční platby. Na základě odhadu těchto nákladů pro středně velkou retailovou banku působící na českém trhu se domnívám, že celkově se může jednat o výpadek příjmů v hodnotě 5 miliard korun ročně. Takto vysoký propad zcela jistě ovlivní hospodaření bank v ČR.

Které z bank nakonec budou schopny tento propad příjmů zcela nahradit bude záležet na jejich schopnosti přijít na trh s produkty s přidanou hodnotou pro klienty.

Ačkoliv proti regulacím na trhu lze mít mnoho námitek a ani tento případ není výjimkou, je ocenitelné, že Evropská Unie nechala realizaci a technické provedení projektu SEPA v rukou samotného bankovního sektoru a že načasování projektu je velmi benevolentní a umožňuje částečně využít standardního technologického cyklu bank. Osobně se domnívám, že tento projekt bude velmi kladně přijat občany Evropské unie a přinese velmi potřebný impuls pro inovaci bankovního sektoru.

Seznam použité literatury

- [1] A single currency – an integrated market infrastructure. European Central Bank, 2007
- [2] Aktualizace úkolů ČNB v souvislosti se zavedením EURA. [online]. ČNB, 2007. [cit. 2007-03-27]. Dostupné z:
<http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/mezinarodni_vztahy/euro/download/euro_071012.pdf>.
- [3] Bartošek, K., Felsbergová, D., Jaroš, P. *Bankovníctví v České republice*. třetí, přepracované vydání. Praha: Bankovní institut a.s., 1998.
- [4] Blažek, J. a kol. *Bankovníctví*. Třebíč: Akcent, 1997. ISBN: 80-85765-91-8
- [5] Blue Book-March 2006. [on-line]. Praha: Česká národní banka 2003-2008. [cit. 2008-03-25]. Dostupné z:
<http://www.cnb.cz/www.cnb.cz/cz/platebni_styk/modra_kniha/download/modra_kniha_text_2007_srpen.pdf>.
- [6] Dvořák, P., *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. vyd. Praha: Linde Praha a.s., 2005. ISBN 80-7201-515-X
- [7] Drdla, M a Rais, K., *Evropská unie – Evropská integrace a bankovníctví*. 1. vyd. Praha: Computer Press, 1999. ISBN 80-7226-211-4
- [8] EU Office České spořitelny. *Měsíčník EU aktualit*. číslo 33. Praha: Česká spořitelna, 2006. Dostupné z:
<http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/Mesicnik_2006_06.pdf>
- [9] European Payment Profit Pool Analysis: Casting Light in Murky Waters. McKinsey & Company, 2005. Dostupné z:
<http://origin.mckinsey.com/client-service/banking-securities/latest-thinking/PP2_European_Payment_Profit_Pool_Analysis_Final.pdf>
- [10] Jedlička, J. *Prostor jednotných plateb v EU*. Praha: EU Office České spořitelny, 2006. Dostupné z:
<<http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/SEPA.pdf>>
- [11] Jiříček, P. *Platební a zúčtovací styk*. Opava: SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ, 2002. 114 s. ISBN 80-7248-136-3

- [12] Jílek, J. *Peníze a měnová politika*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2004. 744 s. ISBN 80-247-0769-1
- [13] Kempainen, K., *Competition and regulation in European retail payment systems*. vol. 16. Bank of Finland Discussion papers, 2003. Dostupné z: <www.bof.fi/NR/rdonlyres/8B7FFA3B-3CB5-4A47-9AD2-68A34A7C07FC/0/0316.pdf>
- [14] Marvanová, M., Juřík, P., Vítkovský, K. *Platební styk*. 1. vydání. Praha: Bankovní institut a.s., 1996.
- [15] Navigating to Win. Boston Consulting Group Global Payments, 2006. Dostupné na požádání z: <www.bcg.com>
- [16] Pantůčková, J. *Platební styk v Evropské Unii* [online]. BANKOVNICTVI.IHNED.CZ, 2003. [cit. 2007-03-27]. Dostupné z: <http://bankovnictvi.ihned.cz/3-13502430-m%ECnami-900000_d-92>.
- [17] Payment Services in the Netherlands: an Analysis of Revenues and Costs for Banks. McKinsey & Company , 2006.
- [18] Perspectives on SEPA. First Data International, 2006. Dostupné z: <http://www.firstdata.com/en_EU/downloads/Perspectives_SEPA_fullreport.pdf>
- [19] Polidar, V., *Management bank a bankovních obchodů*. 2. vyd. Praha: Ekopress, 1999. ISBN 80-86119-11-4
- [20] Popis systému CERTIS. [on-line]. Praha: Česká národní banka 2003-2008. [cit. 2008-03-25]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/certis/certis_popis.html>.
- [21] Revanda, Z., *Centrální bankovníctví 2.rozšířené vyd.* Praha: Management Press, 2001. 782 s. ISBN 80-7261-051-1
- [22] RM-SYSTÉM, a. s. [online]. RM-SYSTÉM 2008. [cit. 2008-03-25]. Dostupné z: <http://www.rmsystem.cz/osp/osp_udaj.asp>.
- [23] SEPA - one year on. PSE Consulting, 2006.
- [24] Schlossberger, O. [online]. *Banky a platební styk před vstupem do EU*. [cit. 2007-03-27]. Dostupné z: <www.bankovnictvi.ihned.cz>

- [25] Schlossberger, O., Hozák, L. a kol. *Platební styk*. 2.vydání. Praha: Bankovní institut, 2002. ISBN 80-7256-036-X
- [26] Schmiedel, H. *The Economic Impact of the Single Euro Payments Area*. Occasional paper series. European Central Bank, 2007. Dostupné z: <www.ecb.int/pub/pdf/scpops/ecbocp71.pdf>
- [27] SKD [online]. ČNB 2008. [cit. 2008-03-26]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/skd/skd_popis.html>
- [28] Šindelka, V., *Jednotný evropský platební prostor sjednotí podmínky plateb*. W [online]. [cit. 2007-03-27]. Dostupné z: <<http://www.finance.cz/zpravy/finance/112276-jednotny-evropsky-platebni-prostor-sjednoti-podminky-plateb/>>
- [29] *The Banking Impact of SEPA*, PSE Consulting, 2005. Dostupné z: <http://www.psel.co.uk/pdf/presentations/fdc_sepa_bnk_imp_sept05.pdf>
- [30] *The European payments revolution*. Accenture European Survey, 2006. Dostupné z: <www.accenture.com/NR/rdonlyres/95C39F2B-AF2B-42C7-8F05-826689DACECD/0/AccentureEuropeanPaymentsSurvey2006.pdf>
- [31] *The Single Euro Payments Area (SEPA): An integrated retail payments market*. 2006. ISBN 92-899-0034-2
- [32] TietoEnator Corporation Press Release. [online]. [cit. 2008-03-25]. Dostupné z: <<http://www.tietoenator.com/default.asp?path=1;93;16079;263;21513&hid=1127323>>
- [33] TRICHET, J-C. *JEDNOTNÁ OBLAST PRO PLATBY V EURECH (SEPA)*. [online]. ECB. [cit. 2007-03-27]. Dostupné z: <http://www.ecb.int/pub/pdf/other/sepa_brochure_2006cs.pdf>978-92-899-0100-0>.
- [34] UNIVYC, a. s. [online]. UNIVYC 2008. [cit. 2008-03-26]. Dostupné z <<http://www.univyc.cz/cz/ospolecnosti/spolecnost.htm>>.
- [35] Vencovský, F. a kol. *Dějiny bankovníctví v Českých zemích*. Praha : Bankovní institut, 1999. 594 s. ISBN 80-7265-030-0
- [36] Výroční zpráva 2006. [on-line]. Frankfurt am Main, Germany. [cit. 2008-03-27]. Dostupné z: <<http://www.ecb.int/pub/pdf/annrep/ar2006cs.pdf>>

- [37] World Payments Report 2006. CapGemini, ABN Amro, European Financial Management and Marketing Association, 2006. Dostupné z: <www.de.capgemini.com/m/de/tl/World_Payments_Report_2006.pdf>
- [38] World Payments Report 2007. CapGemini, ABN Amro, European Financial Management and Marketing Association, 2007 Dostupné z: <<http://www.wpr07.com>>
- [39] Wouter De, P., Denecker, O. *How Europe's bank should prepare for payments reform*. The McKinsey Quarterly Web exclusive, 2006.
- [40] Žlebková, M., *Přeshraniční platební styk po vstupu do Evropské unie*. [online]. BANKOVNICTVI.IHNED.CZ, 2004. [cit. 2007-03-27]. Dostupné z: <www.bankovnictvi.ihned.cz>

Internetové odkazy

- [41] Česká národní banka. [on-line]. Praha: Česká národní banka. Dostupné z: <<http://www.cnb.cz>>.
- [42] European Central Bank. [on-line]. Frankfurt am Main, Germany. Dostupné z: <<http://www.ecb.int>>.
- [43] EBA Clearing. [on-line]. France, Paris: EBA Clearing. Dostupné z: <<http://www.ebaclearing.eu>>.
- [44] Česká bankovní asociace. [on-line]. Praha: Česká bankovní asociace. Dostupné z: <<http://www.czech-ba.cz/>>.
- [45] S.W.I.F.T. SCRL. [on-line]. Belgiím, La Hulpe: S.W.I.F.T. SCRL. Dostupné z: <<http://www.swift.com/>>.
- [46] UNIVYC, a.s. [on-line]. Praha: UNIVYC, a. s. Dostupné z: <<http://www.univyc.cz/>>.
- [47] RM-SYSTÉM, a. s. [on-line]. Praha: RM-SYSTÉM, a.s. Dostupné z: <<http://www.rmsystem.cz/>>.
- [48] ECONOMIA, a. s. [on-line]. Praha: ECONOMIA, a. s. Dostupné z: <<http://www.bankovnictvi.ihned.cz/>>. ISSN 1213-7693
- [49] European Payment Council. [online]. EPC 2008. Dostupné z:

- <<http://www.europeanpaymentcouncil.org>>.
- [50] European Commission. [online]. EC.EUROPE.EU. Dostupné z:
<<http://ec.europa.eu>>.
- [51] Danmarks Nationalbank. [online]. Dostupné z:
<<http://www.nationalbanken.dk>>
- [52] SWIFT. [online]. Dostupné z: <<http://www.swift.com>>

Seznam diagramů, grafů a tabulek

Diagram č. 1 : Interní převod v rámci jedné banky.....	15
Diagram č. 2: Převod mezi účty u bank v České republice.....	15
Diagram č. 3: Převod mezi účty u bank ve dvou zemích	20
Diagram č. 4: Převod mezi účty u bank ve dvou zemích s použitím korespondenční banky.....	21
Diagram č. 5: Převod mezi účty jedné banky ve dvou zemích.....	22
Diagram č. 6: Organizační schéma projektu SEPA.....	39
Diagram č. 7: Schéma časové rozdělení platebních produktů.....	47
Diagram č. 8: Harmonogram projektu SEPA	49
Graf č. 1: Vývoj počtu transakcí v systému CERTIS.....	18
Graf č. 2: Vývoj denních obrátů v systému CERTIS	18
Tabulka č.1 Přehled odhadů nákladů.....	57
Tabulka č.2 Vývoj počtu plateb a příjmů za rok 2006.....	65
Tabulka č.3 Vývoj počtu plateb a příjmů za rok 2007.....	66
Tabulka č.4 Přehled příjmů ze zahraničního platebního styku.....	66